VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009 Gabriela Bartošová

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Obor: Mezinárodní obchod

Vybrané priority francouzského předsednictví

Bakalářská práce

Vypracovala: Gabriela Bartošová

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Ingeborg Němcová, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vybrané priority francouzské předsednictví“ vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu použitých zdrojů.

V Praze dne 12.5.2009 ……...……..

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Ing. Ingeborg Němcové, CSc.
za cenné podněty a připomínky při zpracovávání mé bakalářské práce.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK 6

ÚVOD 7

1 POSTAVENÍ PROBLEMATIKY MIGRAČNÍ POLITIKY VE FRANCII 9

1.1 NEPOKOJE NA FRANCOUZSKÝCH PŘEDMĚSTÍCH Z ROKU 2005 10
1.2 REFORMA IMIGRAČNÍHO A INTEGRAČNÍHO ZÁKONA Z ROKU 2006 12
1.3 MIGRAČNÍ POLITIKA V PREZIDENTSKÉ KAMPANI NICOLASE SARKOZYHO 15

2 VYMEZENÍ POJMU MIGRACE 17

2.1 MIGRACE JAKO FENOMÉN POSLEDNÍ DOBY 17
2.2 DEFINICE A DRUHY MIGRACE 17

3 CO JE TO PŘEDSEDNICTVÍ 20

3.1 PRINCIPY PŘEDSEDNICTVÍ 20
3.1.1 Rotační princip rovnosti 20
3.1.2 Princip nestrannosti 21
3.2 FUNKCE PŘEDSEDNICTVÍ 21
3.2.1 Předsednictví jako administrátor a manažer Rady ministrů 22
3.2.2 Předsednictví jako autor politických priorit 23
3.2.3 Předsednictví jako mediátor 23
3.2.4 Předsednictví jako reprezentant EU 24
3.3 OBHÁJENÍ NÁRODNÍCH ZÁJMŮ A PROSAZENÍ PŘEDSEDNICKÉ ZEMĚ 24

4 FRANCIE A JEJÍ PŘEDSEDNICTVÍ V RADĚ EU 25

4.1 PRIORITY FRANCOUZSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ 26
4.2 NÁVAZNOST PRIORIT FRANCIE NA PRIORITY ČESKÉHO A ŠVÉDSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ 29

5 HLAVNÍ PRIORITA FRANCOUZSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ - PROBLÉM MIGRACE 31

5.1 VÝVOJ EVROPSKÉHO IMIGRAČNÍHO A AZYLOVÉHO PAKTU 33
5.1.1 Hlavní body Evropského imigračního a azylového paktu 33
5.1.2 Inovační prvky Evropského imigračního a azylového paktu 35
5.1.3 Zhodnocení Evropského imigračního a azylového paktu 36
5.2 VÝVOJ NÁVRHU KONCEPTU TZV. MODRÉ KARTY 37
5.2.1 Co obsahoval koncept Modré karty? 39
5.2.2 Názory zástupců členských zemí na návrh Modré karty 41
5.2.3 Modrá karta z pohledu potencionálních uchazečů 44
5.2.4 Možné dopady hospodářské krize na migrační systém EU 45
5.2.5 Vývoj modelu Modré karty v posledních měsících 45
5.2.6 Srovnání konceptu Modré karty s českým a britským modelem 46

6 HODNOCENÍ FRANCOUZSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ 50

ZÁVĚR 53

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ 56

Seznam použitých zkratek

ALDE	Alliance of Liberals and Democrats for Europe – Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
CEPS	Centrum pro evropská politická studia
ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPP-ES	European´s People Party – European Democrats – Evropská lidová strana
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EU 27	Všech 27 členských států Evropské unie
GUE/NGL	Gauche unitaire européenne/Nordic Green Left – politická frakce sociálních demokratů, eko-socialistů a komunistů v Evropském parlamentu
IND/DEM	Indepence/Democracy – euroskeptická frakce v Evropském parlamentu
JEA	Jednotný evropský akt
NATO	Severoatlantická aliance
OSN	Organizace spojených národů
PES	Party of European Socialists – Strana evropských socialistů
SZP	Společná zemědělská politika
UEN	Union for Europe of the Nations – frakce národně konzervativních stran v Evropském parlamentu

Úvod

Již od počátku páté republiky (1959) má francouzská zahraniční politika jasně vytyčeny své nejvyšší cíle. Jsou to *zachování velikosti* (la grandeur) a *nezávislosti* (l´indépendence), *posedlost významným postavením ve světě* (l´obsession de la place dans le monde) a *vliv na celosvětový vývoj* (la présence globale)[1].

Tyto čtyři cíle Francii přesně vystihují a v době, kdy v jejím čele stojí Nicolas Sarkozy, to platí dvojnásob. Francie vždy chtěla stát v popředí a ovlivňovat světové dění[2]. Je členem několika světových organizací a sdružení (EU, OSN, NATO, G8, …). Byla jedním z šesti zakládajících členů EU (EHS), a jak její vrcholní představitelé často prohlašují, toto členství je pro Francii zásadní. Bývalý francouzský prezident François Mitterand v jednom ze svých proslovů prohlásil: *„Francie je naše vlast, Evropa je naše budoucnost.“*[3] I Nicolas Sarkozy často připomíná, jak je podle něj existence EU důležitá a že *„hluboce věří v evropskou integraci“*. Ve svém prvním projevu po té, co se stal prezidentem, věnovaném evropské integraci, řekl: *„Jsem jeden z těch, kdo si myslí, že není silná Francie bez Evropy a stejně tak není silná Evropa bez Francie.“*[4]

Ve druhé polovině roku 2008 se Francie v čele s Nicolasem Sarkozym ujala již podvanácté předsednictví v Radě Evropské unie. Jedním z témat, která si Francie zvolila jako klíčová pro své předsednictví, byla migrační politika.

Francie byla již od první poloviny 19. století cílem mnoha imigrantů. S imigrací jsou spojeny prakticky celé moderní dějiny Francie. A toto téma si zvolil jako součást svého politického programu Nicolas Sarkozy - na otázce imigrace postavil svou prezidentskou kampaň. Již v době kampaně prohlašoval, že téma imigrace chce přenést i na půdu Evropské unie, což se mu během posledního francouzského předsednictví podařilo.

Ve své bakalářské práci se chci zabývat právě francouzskou snahou přenést svůj národní model imigrační politiky na celounijní úroveň, a jakým způsobem ovlivnil tuto snahu Nicolas Sarkozy. Je vůbec možné přenést národní model imigrační politiky na celou EU, aniž by muselo dojít ke kompromisům?

---

[1] EICHLER, J.: Sarkozy a evropská integrace. In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 17-18. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (18.3.2009)

[2] Ve Francii se často používá termín *déclinophobie*, vysvětlované slovy: „Nebýt druhým Švýcarskem ani nějakým větším Švédskem“.

[3] Institut François Mitteranda. Dostupné z: http://www.mitterrand.org/Francois-Mitterrand-l-europeen.html, (18.3.2009)

[4] EurActiv: Pro Francii je evropská integrace prioritou. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu/clanek/pro-francii-je-evropska-integrace-prioritou, (18.3.2009)

Další otázky, na které budu hledat odpověď, jsou: Je možné, aby byl model Modré karty dostatečně zajímavý pro odborníky ze třetích zemích, i když se bude chtít EU zachovat eticky? Může Modrá karta nabídnout to samé, co americká Zelená karta?

Tato práce je rozdělena do šesti kapitol. První část je věnována imigrační politice Francie. Zde zmíním nejdůležitější vlny, ve kterých přistěhovalci přicházeli do Francie, a jak byli vnímáni francouzskou vládou a veřejností. Více se zastavím u událostí z podzimu 2005, během kterých se dostal do širšího povědomí zahraniční veřejnosti nynější prezident Nicolas Sarkozy, a které byly jednou z hlavních příčin razantní reformy francouzské imigrační politiky. Dá se říct, že právě tato novela imigračního zákona z roku 2006 je v určitých bodech předobrazem již schváleného Evropského imigračního a azylového paktu a projednávaného modelu evropské Modré karty pro vysoce kvalifikované migranty. Tuto část zakončím rekapitulací prezidentské kampaně Nicolase Sarkozyho v roce 2007.

V dalších dvou kapitolách vymezím pojmy týkající se tématu mojí bakalářské práce. Prvním pojmem bude migrace – zde budou zahrnuty definice a druhy migrace, příčiny a faktory, které vedou k migraci, osoby, které jsou považovány za migranty a konečně efekty, které s sebou migrace přináší. Druhým pojmem, který bude třeba vymezit, je předsednictví v Radě Evropské unie - jakými principy se předsednictví řídí, a jaké jsou jeho funkce.

Ve čtvrté kapitole se pokusím stručně rozebrat, jaké priority si Francie určila pro své zatím poslední předsednictví EU, a které z těchto priorit měla společné s Českou republikou a se Švédskem[5].

V hlavní části se budu věnovat nejvýznamnější prioritě francouzského předsednictví – imigrační politice, především Evropskému imigračnímu a azylovému paktu a modelu Modré karty. Zmíním vývoj obou konceptů a jejich možný přínos do budoucna. U vývoje návrhu Modré karty se zastavím trochu déle. Rozeberu vývoj jeho jednotlivých bodů a srovnám je s body americké Zelené karty, která má být předobrazem evropské Modré karty. Do této části dále zahrnu názory zástupců členských zemí, evropských nevládních organizací a potencionálních uchazečů o Kartu. A konečně uvedu vývoj modelu Modré karty v posledních měsících a srovnání konceptu s českým a britským modelem pro řízení migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků.

Na závěr zařadím zhodnocení francouzského předsednictví ze strany Nicolase Sarkozyho a vybraných poslanců Evropského parlamentu.

[5] Francie tvořila společně s Českou republikou a Švédskem v tzv. trojku (viz později)

1 Postavení problematiky migrační politiky ve Francii

Téma imigrační politiky je ve Francii již dlouhou dobu vnímáno velice citlivě. V průběhu let se otázka imigrace stala ožehavým politickým tématem. Obzvláště v době voleb francouzští občané pečlivě sledují, jaké stanovisko k tomuto fenoménu jednotliví politici zaujmou.

Mluvíme-li o imigrační politice ve Francii, je třeba se krátce zmínit o jejím historickém vývoji. Francie patří již odedávna mezi přední imigrační země v Evropě. První větší vlna přistěhovalectví zasáhla Francii již v období průmyslové revoluce. V době průmyslového boomu byli přistěhovalci vnímáni pozitivně, z hlediska hospodářství to byla potřebná pracovní síla, která byla vítána s otevřenou náručí. Až do roku 1945 neexistoval žádný zákon, který by příliv imigrantů do země reguloval. Tento zákon však počet přistěhovalců do země výrazně nesnížil[6].

V 60. letech začali do Francie přicházet první emigranti z afrických zemí (dřívějších kolonií, dnešní frankofonie). Podobně jako v době průmyslové revoluce byli i tito přistěhovalci vítáni. Situace se změnila na počátku 70. let, kdy celý svět zasáhla ekonomická krize. V roce 1974 byl přijat zákon tzv. nulové politiky (politique zéro). Tento zákon měl za úkol imigraci omezit. V 80. letech se diskuse o přistěhovalectví ještě více zintensivnily. V tomto období byl například přijat zákon, podle něhož cizinci narození ve Francii nemohli být vyhoštěni. Na konci 90. let došlo ke zmírnění imigrační politiky a tím k částečnému otevření hranic, což podpořilo příchod kvalifikované pracovní síly a zároveň napomohlo dalšímu slučování rodin[7].

Poslední dvě změny týkající se imigrační politiky Francie jsou spojeny se jménem současného prezidenta, Nicolase Sarkozyho.

[6] DANIELOVÁ, K.: Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957389, (13.3.2009)
[7] SITEK, P.: Imigrace jako politický argument a francouzské prezidentské volby 2007, In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 9-12. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (14.3.2009)

1.1 Nepokoje na francouzských předměstích z roku 2005

Dříve než se začnu věnovat samotné změně imigrační politiky ve Francii a potažmo v Evropě, je třeba hledat důvody, proč k této změně došlo. Jak už jsem zmínila v úvodu své práce, na prosazení konceptu nové migrační politiky v rámci EU má velký zájem právě francouzský prezident Nicolas Sarkozy.

Nicolas Sarkozy vstoupil do francouzské vlády v poměrně nízkém věku (38 let). Během své kariéry ve vrcholné politice prošel postupně několika ministerstvy[8]. Do širšího povědomí zahraniční veřejnosti se Sarkozy (v té době podruhé ministr vnitra) dostal na podzim roku 2005, kdy na přelomu října a listopadu zasáhla několik francouzských předměstí vlna pouličního násilí. Nicolas Sarkozy je známý svými nekompromisními názory na přistěhovalectví a ani tehdy nešetřil ostrými výrazy na adresu výtržníků.

Tyto nepokoje vyvolaly nejen ve Francii veřejnou diskusi. Příčin mohlo být mnoho: etnický konflikt, projev nárůstu radikálního islamismu, selhání multikulturalismu či pád francouzského modelu integrace. Podle antropologa a sociologa francouzského původu Loica Wacquanta nebyla ani jedna z těchto možností příčinou výtržností na francouzských předměstích. K nepokojům se vyjádřil takto: „*Šlo o vyústění dlouhodobé sociální exkluze a diskriminace etnicky i nábožensky velmi rozmanité skupiny mladých lidí pocházejících ze stejně "rozmanitých" předměstí. Jde primárně o konflikt sociální, projev dezintegrace pracující třídy tradičně koncentrované v městských periferiích […] Vlna násilí představuje důsledek dlouhodobé nezaměstnanosti, rostoucího odporu vůči diskriminaci (zvláště pokud je páchána reprezentanty státní moci jako je policie) či, v neposlední řadě, míry nedůvěry v politické špičky a frustrace plynoucí ze státních politik posledních desetiletí směřovaných k další deregulaci pracovního trhu a osekávání sociálních výdajů*.“[9] Pouliční nepokoje nebyly způsobeny etnickou segregací, jak bylo často mylně uváděno v médiích. V okrajových čtvrtích měst, kde výtržnosti probíhaly, vedle sebe žije velký počet Francouzů bílé pleti společně s přistěhovalci různých etnik. Tito Francouzi (jak mladá, tak i starší generace) sami uvádí, že s tzv. první generací přistěhovalců mají

[8] Internetový portál prezidenta Francouzské republiky. Dostupné z: http://www.elysee.fr/lepresident/, (22.2.2009)

[9] GRILL, J.: Nepokoje ve Francii: etnický konflikt, bouře v ghettech, projev nárůstu radikálního islamismu, selhání multikulturalismu či pád francouzského modelu integrace? Ani jedno, tvrdí Wacquant. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1955162, (21.2.2009)

dobré vztahy. To samé ovšem nemohou říci o tzv. druhé či třetí generaci. V době, kdy do Francie přicházela generace dnešních čtyřicátníků, stát podporoval politiku zaměstnanosti. Stát formou programu „zaměstnání pro mladé“ nabízel startovní zaměstnání všem mladým přistěhovalcům (včetně těch, kteří neovládali francouzský jazyk), aby jim poskytnul čas potřebný na zorientování se na pracovním trhu[10]. Díky této politice měla tehdejší generace šanci ztotožnit se s republikánskými ideály svobody a rovnosti. Děti těchto přistěhovalců už tuto šanci neměly. K problému okrajových čtvrtí velkých měst se velice trefně vyjádřil člen strany UMP[11] Alain Marsaud (v 70. letech působil jako státní zástupce v jedné z oblastí, kde v roce 2005 probíhaly nepokoje). Prohlásil, že *„nejvážnější chyby se dopustil bývalý prezident Giscard d'Estaing, když v roce 1975 prosadil politiku rodinného soustřeďování – přistěhovalecké rodiny byly stěhovány do okrajových čtvrtí, ale z těch se postupně stala ghetta“* [12].

Politika podporující zaměstnání mladých byla zrušena vládou Jeana-Pierra Raffarina (2002-2005). Potomci přistěhovalců se proto cítí vykořeněni ze společnosti. Francii nepovažují za svůj domov a zároveň už nemají žádnou vazbu na rodnou zemi svých rodičů. Může se tedy lehce stát, že si začnou pokládat otázku, zda má cenu snažit se integrovat na úkor ztráty vlastní kultury, když je většina společnosti odmítá.

Kořeny pouličních nepokojů, které probíhaly ve Francii na podzim roku 2005, je třeba hledat již v devadesátých letech, kdy francouzská vláda začala uplatňovat represivní politiku vůči výtržníkům zodpovědným za nepokoje na předměstích vyvolané sociálními problémy. V letech 2002-2003 vstoupily v platnost nové zákony týkající se prevence násilí na sídlištích, které tuto represivní politiku ještě umocnily. O jejich uvedení do praxe se zasloužil Nicolas Sarkozy, který byl ve zmíněné době poprvé ministrem vnitra. Jeden z těchto zákonů například zakazoval bezdůvodné a neohlášené shromažďování osob na veřejných prostranstvích. To vyústilo v denně se opakující preventivní kontroly mládeže ze strany policie. Lze říci, že zmíněné represivní zákony byly jednou z příčin pouličních nepokojů v roce 2005.

[10] GRILL, J.: Nepokoje ve Francii: etnický konflikt, bouře v ghettech, projev nárůstu radikálního islamismu, selhání multikulturalismu či pád francouzského modelu integrace? Ani jedno, tvrdí Wacquant. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1955162, (21.2.2009)
[11] UMP (l´Union pour un mouvement populaire Unie pro lidové hnutí) - francouzská pravicová politická strana
[12] EICHLER, J.: Nepokoje ve Francii na konci roku 2005. In *Mezinárodní politika* 1/2006, str. 31-33. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2006/MP012006.pdf (12.3.2009)

1.2 Reforma imigračního a integračního zákona z roku 2006

V červnu 2006 byla po čtyřech měsících jednání ve francouzském Parlamentu přijata novela imigračního zákona. Podobně jako předchozí reforma, jejíž návrh předložil taktéž Nicolas Sarkozy, vyvolala rozdílné reakce napříč francouzským politickým spektrem.

Vládní pravice, jejímž představitelem byl Nicolas Sarkozy, chtěla nahradit tehdejší „*trpěné přistěhovalectví*“, tj. imigraci na základě rodinných pout, „*výběrovým (zvoleným) přistěhovalectvím*“, tzn. přilákat na francouzský trh práce hlavně vysoce kvalifikované pracovníky. Podle slov Nicolase Sarkozyho měla reforma nahradit imigrační systém, který vytvořili jeho předchůdci, a který ve snaze ochránit domácí trh práce, umožňoval imigraci pouze těm, kteří neměli práci, ani nebyli dostatečně kvalifikovaní, aby mohli nějakým způsobem obohatit francouzské hospodářství.[13]

Naproti tomu opozice namítala, že tato reforma by byla v rozporu s tradicemi francouzské Republiky a se základními svobodami přistěhovalců. Záporné ohlasy vyvolala novela zákona také v afrických zemích, které se obávaly, že by v návaznosti na ni došlo k odlivu mozků z jejich pracovního trhu.

Sarkozyho reforma neměla za úkol reagovat na populační změny týkající se snižování počtu obyvatel země. V roce 2005 byla Francie druhou nejlidnatější zemí v Evropě – 60,6 milionů obyvatel. Podle odhadů z téhož roku bude ve Francii v roce 2050 65,7 milionů obyvatel[14]. Pro Francii měla novela zákona hlavně ekonomický význam – a to podnítit příliv kvalifikovaných pracovníků do Francie. Za tímto účelem byly zavedeny *průkazy k pobytu* pro vysoce kvalifikované pracovníky. Průkaz byl vydáván na tři roky s možností požádat o znovuvydání. Dalším dílčím krokem reformy byl projekt zaměřený na zahraniční studenty. Pokud si studenti našli do půl roku od ukončení magisterského studia kvalifikovanou práci, mohli i nadále zůstat ve Francii.

V důsledku námitek afrických zemí na možný odliv mozků z jejich zemí ve prospěch Francie zapracoval francouzský Senát do návrhu zákona nové články o rozvojové spolupráci mezi vybranými africkými rozvojovými zeměmi a Francií. Na jejich základě měla Francie uzavřít s těmito zeměmi bilaterální smlouvy, které by

[13] *The Economist*, 6. 5. 2006. Vol. 379. Iss. 8476. Europe: Let the skilled come,France and immigration, str. 47

[14] Eurostat Yearbook 2006-2007: Population. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-CD-06-001-01/EN/KS-CD-06-001-01-EN.PDF, (25.2.2009)

upravovaly podmínky, za kterých by bylo vydáváno pobytové oprávnění. V případě žadatelů z výše zmíněných zemí by bylo pobytové oprávnění obnovováno pouze jednou. Zákon měl dále umožnit vytvoření zvláštních spořících kont, kam by přijatí ekonomičtí imigranti mohli ukládat za daňově výhodných podmínek část svého příjmu. Takto uspořené finanční prostředky by sloužily k ekonomickým aktivitám v domovských zemích emigrantů.

Následovala další z opatření na podporu konkurenceschopnosti Francie. Byl například vytvořen celonárodní seznam profesí a území, která měla problém s nedostatkem pracovních sil. V takovémto případě nebylo nutné pro vydání pracovního povolení dokazovat, že by místo mohlo být obsazeno domácím pracovníkem. Došlo ke zjednodušení pohybu zaměstnanců nadnárodních společností. Pracovní povolení pro sezónní pracovníky žijící trvale mimo francouzské území mohlo být vydáno až na tři roky. Toto povolení mělo opravňovat k pobytu ve Francii na určenou dobu, maximálně však na šest měsíců v průběhu jednoho roku.

Jak už bylo výše uvedeno, reforma měla mimo jiné za úkol omezit imigraci na základě rodinných pout. V roce 2005 bylo 154 827 cizincům uděleno povolení k trvalému pobytu. Každý sedmý cizinec z deseti (tj. cca 108 400 osob)[15], který toto povolení obdržel, přišel do Francie z důvodu sjednocení rodiny. Většina osob migrujících do Francie z tohoto důvodu pocházela z Afriky, převážně z Alžírska a Maroka. V roce 2005 byl nejčastějším důvodem tzv. „rodinné imigrace“ do Francie sňatek cizinců s francouzskými občany. Počet udělených francouzských občanství na základě tohoto faktu bylo zhruba 20 000[10].

Reformou z roku 2005 došlo ke zpřísnění řady podmínek imigrace. Tyto změny se týkaly prodloužení „čekacích“ lhůt nebo zpřísnění materiálních podmínek. Například všichni imigranti museli čekat 18 měsíců, než mohli podat žádost o příchod své rodiny ze zahraničí do Francie. Dále, aby získali povolení k sjednocení rodiny, museli žadatelé prokázat, že disponují standardním ubytováním, že jsou výdělečně činní (tzn. nepožívají rodinné a sociální dávky) a jejich příjem není nižší než minimální mzda ve Francii. V návrhu Národního shromáždění byl také požadavek, aby příjmy přistěhovaleckých rodin rostly s počtem členů domácnosti, ovšem tento bod návrhu neprošel při hlasování parlamentu – Senát a smíšená komise tento bod označili jako neústavní. V případě, že

[15] Eurostat: Acquisition of citizenship. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=detailref&language=en&product=REF_TB_population&root=REF_TB_population/t_popula/t_migr/tps00024, (20.4.2009)

by se žadatel o toto povolení „nechoval podle základních principů, které byly dány zákony Republiky“[16], byla by jeho žádost o sjednocení rodiny zamítnuta.

Změna zákona reagovala i na vzrůstající počet tzv. fingovaných sňatků francouzských občanů s cizinci. Imigranti, kteří se do Francie vdaly či přiženili, mohli požádat o tzv. *průkaz residenta* (je obdobou našeho trvalého pobytu) až po třech letech (namísto dřívějších dvou let). Byla jim také prodloužena čekací lhůta pro podání žádosti o francouzské občanství.

Nový zákon navazoval i na způsob integrace, který byl již obsažen v reformě imigračního zákona z roku 2003. Integrace přistěhovalců do Francie nebyla brána už pouze jako žádoucí, ale byla zákonem přímo ukládána. Po příchodu do Francie cizinci podepisovali tzv. *smlouvu o přijetí a integraci* – smlouva měla být podepisována v jazyce, kterému cizinec rozuměl. Podepsáním smlouvy se cizinec zavázal k tomu, že absolvuje kurz občanské nauky, jehož náplní bylo seznámit se s principy Francouzské republiky a francouzskými institucemi. V případě, že přistěhovalec neovládal francouzštinu, musel se zavázat k tomu, že bude navštěvovat kurzy francouzštiny a po jejich ukončení složí jazykovou zkoušku. Veškeré požadované kurzy měly být cizincům poskytovány bezplatně (na rozdíl od podobných povinných kurzů v Německu a Rakousku)[17]. V případě vědomého nedodržení smlouvy o integraci se cizinec vystavoval riziku, že jeho žádost o prodloužení pobytového oprávnění bude zamítnuta. Úspěšná integrace byla podmínkou pro přidělení průkazu residenta a poté také francouzského občanství.

Novinkou v zákoně bylo zrušení pravidla o nároku na legalizaci pobytu nelegálních imigrantů, kteří ve Francii žili již víc než deset let. Ročně byl na základě tohoto pravidla legalizován pobyt zhruba třem tisícům osob. Jednotlivé případy měli prefekti[18] postupovat celonárodní komisi, která by o dodatečném uzákonění pobytu rozhodovala. Podle Sarkozyho by automatické přiznání práv nelegálním přistěhovalcům vedlo k nárůstu počtu ilegálních imigrantů v zemi.

Podle amerického politologa a specialisty na francouzskou imigrační politiku Martina Schaina se Nicolas Sarkozy pokusil o jiný pohled na imigraci. Ve své reformě

[16] BARŠOVÁ, A.: Francie chce změnit přistěhovaleckou politiku – Francouzský parlament schválil novou imigrační strategii Nicolase Sarkozyho. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957017, (21.2.2009)
[17] BARŠOVÁ, A.: Francie chce změnit přistěhovaleckou politiku – Francouzský parlament schválil novou imigrační strategii Nicolase Sarkozyho. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957017, (21.2.2009)
[18] Prefekt (le préfét) je ve Francii označení pro státního zástupce v régionu nebo départmentu

přenesl dominující spojení národní identita-imigrace na spojení imigrace-pracovní trh. Jinými slovy, Sarkomy se pokusil ukázat problém imigrace z pohledu pracovního trhu. Schain to vnímal jako krok směrem k odpolitizování otázky imigrace. Ve svém článku na Schaina reagoval Pavel Sitek, který souhlasil, že navázání problému imigrace na pracovní trh je zajímavé, ovšem v tomto Sarkozyho kroku viděl již snahu získat si potencionální voliče pro prezidentské volby[19].

1.3 Migrační politika v prezidentské kampani Nicolase Sarkozyho

Jak už jsem uvedla, migrační politika je ve Francii zvláště v posledních letech často diskutované téma. Tato problematika patřila mezi klíčové i v prezidentských volbách v roce 2007 – byla asi hlavní zbraní Nicolase Sarkozyho v jeho kampani. Jako tehdejší ministr vnitra a autor novely migračního zákona měl v tomto směru základy, na kterých mohl stavět.

Ve své kampani se Sarkozy rozhodl hrát na národní strunu – přesněji, rozpoutal veřejnou debatu na téma národní identity a přistěhovalectví. V souvislosti s tím dokonce navrhl, aby bylo zřízeno ministerstvo imigrace a národní identity (což se také stalo), které by částečně zamezilo příchodu nových imigrantů a zajistilo by integraci cizinců do francouzské společnosti. Ve svých prohlášeních často citoval novou definici *francouzské národní identity*, která zahrnovala křesťanské dědictví, sekulární tradici a univerzální hodnoty, ale také vyjadřování se francouzsky, respektování republikánských hodnot a pocit sounáležitosti s francouzským národem. V rozhovoru pro francouzský list Le Figaro 18. dubna 2007 Sarkozy řekl: „*Za francouzskou nenáboženskou a republikánskou morálkou jsou dvě tisíciletí křesťanství. Stačí se podívat na francouzské dějiny a na ‚dlouhý plášť katedrál´, jenž pokrývá naši zemi*.“[20]

Aby si Sarkozy zajistil i hlasy voličů krajní pravice[21], nešetřil ostrou rétorikou vůči islámu a muslimským tradicím (přesněji vůči muslimům, kteří žijí ve Francii a dodržuji tyto tradice). Poukazoval hlavně na polygamii, tělesné trestání družek, vynucenou obřízku dívek a rituální podřezávání beranů.

---

[19] SITEK, P.: Imigrace jako politický argument a francouzské prezidentské volby 2007. In *Mezinárodní politika* 06/ 2007, str. 9-12. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (14.3.2009)

[20] MÚLLER, Z.: Prezidentské volby ve Francii: Sázka na reformu. In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 4-6. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (14.3.2009)

[21] Le Front national (Národní fronta) – v jejím čele stojí Jean-Marie Le Pen

Svou prezidentskou kampaň vedl Nicolas Sarkozy velmi šikovně. V období před volbami pociťovalo mnoho obyvatel Francie nejistoty týkající se jejich každodenního života. Byla to ideální doba pro někoho, kdo by mohl symbolizovat změnu. Oproti předchozím volbám, kdy se problematice imigrace pravicoví a levicoví politici raději vyhýbali, Sarkozy si ji naopak zvolil jako jeden ze svých hlavních cílů. Tím se mu podařilo upoutat velké množství potencionálních voličů a zároveň zvýšit zájem médií o svou osobu. Také se mu šikovně dařilo přetahovat voliče svých protivníků dobře cílenými výroky. S takto vedenou volební kampaní Nicolas Sarkozy nakonec uspěl a stal se francouzským prezidentem.

2 Vymezení pojmu migrace

2.1 Migrace jako fenomén poslední doby

Migrace lidí hrála vždy velice důležitou roli v dějinách lidstva. Je jednou z nejstarších a nejvýraznějších forem globalizace. Nejvýraznější proměnu v tomto směru prodělala Evropa, která byla vždy dominantním migračním zdrojem pro ostatní regiony světa.

Podle Pavla Uherka se slovem migrace obecně rozumí změna prostorové lokace-stěhování. Lze jej charakterizovat jako jev, který je zároveň *komplexní, globální a dlouhodobý*. Jde o jev *komplexní* dotýkající se velkého množství aspektů lidské existence, *globální*, protože ovlivňuje lidstvo jako celek, a *dlouhodobý*, neboť provází lidstvo po celou dobu jeho existence.

V čase migrační proudy mění svůj směr i charakter. Její nejstarší formou bylo stěhování celých příbuzenských nebo etnických skupin s plnou sociální strukturou, což bylo nejčastěji vyvoláno klimatickými změnami, nedostatkem obživy či útoky jiných skupin[22]. V současné době jde hlavně o pohyb obyvatelstva ze zemí rozvojových do zemí vyspělých (např. do jižní Evropy přichází především přistěhovalci z Afriky). Avšak mezi země vysílající patří také země vyspělé (mnoho zemí západní Evropy). Občané těchto zemí odchází nejčastěji právě do Spojených států amerických, do Kanady a do Austrálie.

2.2 Definice a druhy migrace

Migraci neboli pohyb obyvatel lze dělit na *vnitřní* (vnitrostátní) a *vnější* (mezinárodní). *Vnitřní migrací* se rozumí přesun obyvatel v rámci nějakého území (nemusí se jednat pouze o stát), většinou jde o pohyb z jedné administrativní jednotky (tzn. obce) do druhé. Jako *vnější migrace* je označen pohyb obyvatelstva přes hranice státu. Tento druh migrace je většinou dlouhodobějšího charakteru[23].

Z hlediska času může jít o migraci *dočasnou* (krátkodobou) či *trvalou* (dlouhodobou).

---

[22] UHEREK, Z.: Migrace: historie a současnost. In *Mezinárodní politika* 10/2003, str. 4-5. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2003/MP102003.pdf, (15.3.2009)

[23] KOSCHIN, F. (2005): Kapitoly z ekonomické demografie. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0959-8. Str.41

Andreas Demuth rozlišuje mezi migrací *dobrovolnou* (založena na vlastním rozhodnutí) a *nedobrovolnou* (okolnostmi vynucenou). Dále pak *dobrovolnou migraci* dělí na *pracovní migraci*, *ne-imigrace* (zahraniční stáž), *řetězovou imigraci* (sjednocování rodin) a *migraci za lepším životem*. Je nutno dodat, že některé formy pracovní migrace nelze chápat jako dobrovolnou, např. pokud jde o finanční zabezpečení rodiny. *Nedobrovolnou migraci* Demuth rozděluje na *migraci přímo* či *nepřímo zaviněnou lidskou činností* nebo *environmentálními faktory* (záplavy, vulkanické erupce, klimatické výkyvy apod.). I v tomto případě mohou oba faktory působit současně[24].

Podle doporučení, které vydala OSN, je pohyb osob rozdělen do pěti kategorií:

1. osoby v pohybu (pendleři a osoby v tranzitu)
2. návštěvníci, turisté a osoby na pracovních cestách
3. diplomaté, konzulární pracovníci a příslušníci ozbrojených složek
4. žadatelé o azyl (cizinec, který podal žádost o udělení azylu či projevil úmysl požádat o azyl), nelegální migranti (neregistrované osoby, osoby, které porušily pobytový režim nebo překročily státní hranice nedovoleným způsobem) a osoby čekající na deportaci (u těchto osob není jasná délka jejich pobytu)
5. studenti, stážisté, pracovníci, pracovníci mezinárodních organizací, lidé s právem volného osídlení, osoby trvalé se usazující, osoby připojující se k rodině nebo zakládající rodinu a uprchlíci[25]

Příčiny a motivy, které obecně vedou lidi na celém světě k migraci, je možné rozdělit do čtyř hlavních skupin:

1. *ekonomické* motivy
2. *environmentální* motivy
3. *politické a bezpečnostní* motivy
4. *etnické a náboženské* motivy[26]

Jako *ekonomické motivy* můžeme vnímat rozdílné ekonomické úrovně jednotlivých zemí – rozdílné mzdy a platy, nezaměstnanost, pracovní podmínky (např. možnost vědecké práce a výzkumu, bezpečnost práce, práce dětí apod.), kvalita sociálních služeb (zdravotní péče, školství a další).

---

[24] STOJANOV, R., NOVOSÁK, J., DROBÍK, T., SIWEK, T.: Migrace jako globální fenomén. In *Mezinárodní politika* 10/2006, str. 15-17. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2006/MP102006.pdf, (15.3.2009)

[25] KOSCHIN, F. (2005): Kapitoly z ekonomické demografie. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0959-8. Str.41-43

[26] Poslední tři jmenované motivy jsou mimo jiné *neekonomické*

Environmentální problémy vedoucí k odchodu ze země původu mohou být například extrémní klimatické podmínky (dlouhá období sucha a s tím spojený nedostatek vody), přírodní katastrofy (tornáda, tropické cyklóny, povodně, časté sesuvy půd atd.) či stav životního prostředí.

Další motivy jsou *politické a bezpečnostní*. Země, které lidé opouští z těchto důvodů, mohou být sužovány válečnými konflikty. Nebo jsou to země kontrolované diktátorskými režimy, kde existuje vládní cenzura a hrozí politická perzekuce.

Poslední zmíněné motivy jsou *etnické a náboženské* (v současnosti se problém týká afrických zemí, kde v jedné zemi žije více etnických skupin vyznávajících různá náboženství, tyto skupiny mezi sebou vedou tvrdé boje).

Migrace vyvolává rozdílné efekty v *zemích vysílajících* a *přijímajících*. Ty mohou být jak kladné tak záporné. Kladných efektů je více na straně zemí přijímajících. Mezi pozitivní efekty, které přináší imigranti přijímající zemi, je možné uvést růst HDP, spotřeby, nižší náklady na výrobu, příchod levnější pracovní síly či know-how, příchod vědeckých pracovníků (stimulace výzkumu a vývoje), růst daňových příjmů, úspora výdajů na vzdělání a školení, snížení demografických tlaků či vznik multikulturní společnosti. Příchod migrantů do země však přináší také negativa – růst tlaků na trhu práce, sociální nepokoje v důsledku poklesu mezd, diskriminace cizinců na trhu práce, pozdější rostoucí tlaky na vzdělávací a sociální systém, hrozící kulturní střety, nárůst kriminality, vytváření ghet a v neposlední řadě problémy spojené s ilegální imigrací.

V souvislosti s migrací pracovní síly se mluví také o tzv. *úniku mozků* (brain drain) – tj. migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků nejčasněji z rozvojových zemí do zemí vyspělých. Vyspělé země tyto pracovníky přijímají s otevřenou náručí, protože jejich příchod do země znamená velkou konkurenční výhodu a přínos do domácího hospodářství.

Vzhledem k tomu, že se v této práci zabývám vybranými prioritami francouzského předsednictví, s hlavním důrazem na koncept Modré karty[27], je třeba, abych vedle problematiky migrace vymezila také pojem předsednictví Radě EU.

[27] ošetřuje otázku migrace vysoce kvalifikovaných pracovníků do EU

3 Co je to předsednictví

V dnešní době je v souvislosti s předsednictvím Radě Evropské unie spíše vžitý název „předsednictví EU“ (pro zjednodušení budu toto označení používat i já).

Předsednictví je jednou z nejvýznamnějších položek institucionální soustavy EU a zároveň je jednou z institucí rozhodovacího mechanismu Společenství. Čeho se tedy předsednictví EU týká? Pojmem předsednictví se rozumí předsedání jedné členské země v Radě Evropské unie. Každá členská země „stojí v čele“ EU šest měsíců. To znamená, že v každém kalendářním roce se o předsednictví dělí dvě země (jedna země v období leden–červen a druhá červenec–prosinec).

Ačkoliv na první pohled to vypadá, že předsednictví EU má pouze reprezentativní a formální náplň, jde o velmi důležitý nástroj ovlivňování agendy EU a prosazování národních zájmů. Je to instituce, která je založena na rotačním principu, a to z důvodu, aby měli všichni členové EU stejnou možnost k prezentaci svých národních priorit. Předsednictví je také jedinečnou příležitostí, jak na sebe mohou například malé země upoutat pozornost (v případě úspěšného předsednictví) zbytku Společenství[28].

3.1 Principy předsednictví

Ve srovnání s ostatními orgány EU má institut předsednictví pouze slabé teoretické vymezení svých principů. V zakládajících Římských smlouvách Společenství je uveden pouze *rotační princip*, byl zaveden jako výraz rovnosti členských zemí. V dalších dokumentech Rady EU je možné najít *princip nestrannosti*.

3.1.1 Rotační princip rovnosti

Rotační princip byl zakotven již v zakládající smlouvě EHS, v článku 146. V původním znění zůstal v platnosti až do tzv. severního rozšíření. Byl to princip založený na vzestupném a sestupném abecedním pořádku. Kvůli postupnému rozšiřování EU docházelo k určitým disproporcím v abecedním pořádku. Například Dánsko stanulo v čele Společenství jen několik měsíců po svém vstupu do EU.

V prosinci 1993 byl v rámci summitu Evropské Rady přijat nový systém sestavování harmonogramu předsednictví. Tento systém vycházel ze čtyř zásad. První byla *adaptace nových členských zemí* (ta měla zamezit situaci, aby nový člen EU byl

[28] Euroskop: Co je to předsednictví. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/810/sekce/co-je-to-predsednictvi/, (17.3.2009)

předsedajícím příliš brzy po svém vstupu[29]). Další tři zásady se týkaly přímo střídání postu předsednictví – přibližné *střídání menších a větších států, „nových" a „starých" členských států a nakonec států neutrálních a států aktivních ve Společné zahraniční a bezpečnostní politice*. Cílem těchto zásad bylo naplnit zahraničněpolitické úkoly[30].

Poslední změna rotačního mechanismu byla přijata v prosinci 2005. Rozhodnutím Rady ministrů bylo schváleno rotační schéma na období 2006-2018. Změna, kterou tento nový mechanismus přinesl, byl princip „trojky"[31]. V každé „trojce" by měly být rovnoměrně zastoupeny všechny skupiny zemí (malé x velké, „nové" x „staré, neutrální x aktivní)[32].

3.1.2 Princip nestrannosti

Principem nestrannosti se rozumí, že předsedající země by měla hájit zájmy celého Společenství a ne pouze své vlastní. Mimo jiné znamená, že země v čele EU bude schopna identifikovat a zpracovat evropská témata, naslouchat připomínkám a podnětům ostatních členských států a že bude kooperovat s dalšími unijními institucemi.

3.2 Funkce předsednictví

Podobně jako se postupně vyvíjely principy předsednictví v průběhu existence EU, docházelo také k přetváření funkcí podle aktuálních potřeb Unie. Švédští politologové J. Tallberg a O. Elgström uvádí čtyři funkce předsednictví:

1) *administrace a řízení práce Rady*

2) *vytyčení politických priorit*

3) *vyjednávání*

4) *reprezentace Rady*

---

[29] Přestože např. Dánsko či Řecko zvládly výkon funkce krátce po přistoupení do ES, rozhodla Unie o tom, že první z nových členů – Rakousko – bude EU předsedat až tři roky po přistoupení.

[30] PITROVÁ, M., KANIOK, P.: Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma.In *Mezinárodní vztahy*, 2005/3, str.5-23. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/Mezinarodni%20vztahy/Archiv/2005/kompletniMV032005.pdf, (17.3.2009)

[31] Tři země, které předsedají EU v návaznosti na sebe – priority jejich předsednictví na sebe navazují v rámci zachování kontinuity

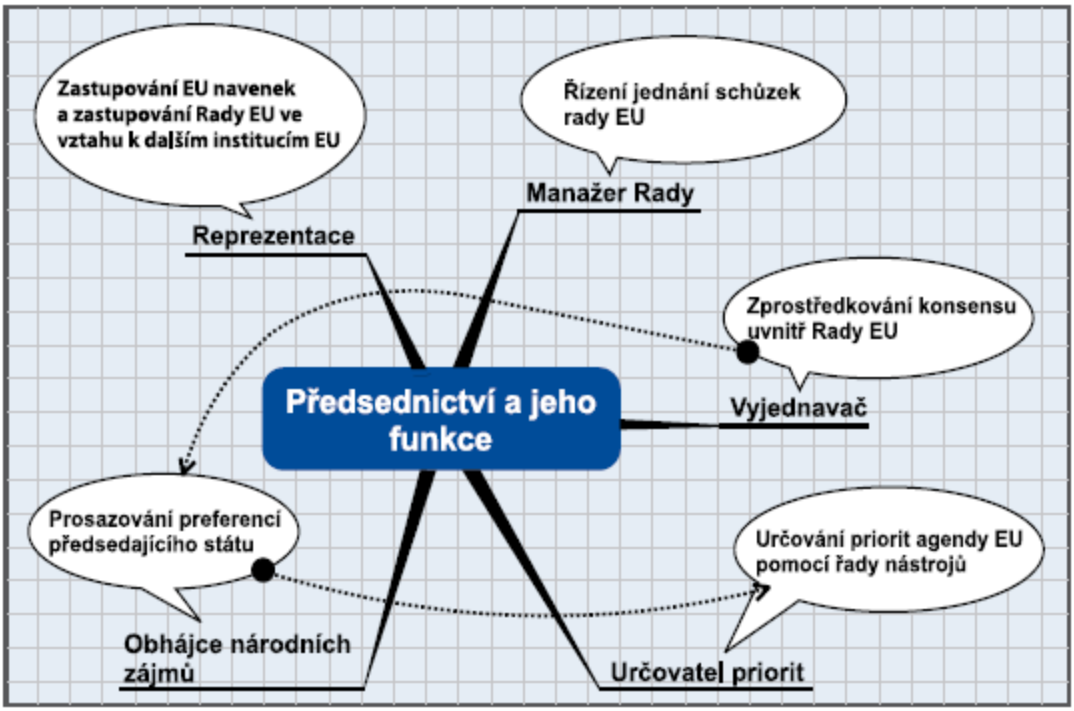
[32] PITROVÁ, M., KANIOK, P.: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. In *Česká politika v Evropské unii. Evropský integrační proces a zájmy České republiky*. Masarykova univerzita. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

Mezi tyto čtyři funkce je možné zahrnout ještě pátou a tou je funkce „*propagátora*“[33].

Jednotlivé funkce nejsou navzájem izolované a nezávislé, naopak jsou provázané, jak je vidět z následujícího schématu

Obr.1

Schéma funkcí Předsednictví a naznačení jejich největších propojení

Zdroj: PITROVÁ, Markéta, KANIOK, Petr: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

3.2.1 Předsednictví jako administrátor a manažer Rady ministrů

Klíčovou pro hodnocení úspěšnosti předsednictví je právě funkce „manažera“ Rady ministrů. Zpočátku spočívala tato funkce pouze v řízení a přípravě oficiálních schůzek Rady. Postupem času se její význam zvyšoval. V současnosti předsedající stát řídí činnost celé Rady, a to ve všech podobách[34]. Administrativní činnost předsednictví znamená přípravu programu jednání a podkladů, podílí se na určování harmonogramu a zejména řídí obsah jednání. Tyto unijní summity probíhají jak na půdě předsedající země, tak v ostatních zemích Unie.

[33] PITROVÁ, M., KANIOK, P.: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. In *Česká politika v Evropské unii. Evropský integrační proces a zájmy České republiky*. Masarykova univerzita. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

[34] Např. zasahuje i do soustavy výborů

3.2.2 Předsednictví jako autor politických priorit

Určování priorit je nejmladší a zároveň nejdiskutabilnější funkcí. Předsedající země je povinna prezentovat svůj program před EP již od roku 1986 (JEA), avšak v poslední době získaly politické priority předsednictví na důležitosti a jsou jedním z řídících prvků, které určují směřování celé EU.

Mnoho politologů je ale skeptických ohledně schopnosti předsednických zemí vytyčit a prosadit svůj program. Argumentují, že předsednictví nemůže ovlivnit agendu Unie, protože nemá žádné formální právo iniciovat návrhy. Dále uvádí, že vzhledem k zásadě kontinuity jednotlivých předsednictví nemá nový předseda možnost koncentrovat se příliš na své priority. Další, co ovlivňuje předem vytvořenou agendu jsou mezinárodně-politické okolnosti – neočekávané krize[35], změny politických režimů, přírodní katastrofy apod. Posledním argumentem je existence principu nestrannosti.

J. Tallberg skepsi těchto politologů mírní. Podle něj nelze politickou agendu EU ohraničit pouze formálními ustanoveními. Praxe se může lišit od předem naplánovaných schémat. Tallberg tvrdí, že předsednictví má mnohem širší arzenál prostředků, s jejichž pomocí může operovat. Uvádí tři druhy:

1) *určování agendy uváděním nových témat*

2) *strukturace agendy zdůrazňováním či zatlačováním již existujících témat*

3) *tříbení agendy aktivním nakládáním s tématy*[36]

3.2.3 Předsednictví jako mediátor

Každá předsednická země k této funkci přistupuje s více či méně velkou snahou prosadit své národní zájmy. Od předsedající země se požaduje, aby se choval jako „honest broker“ (poctivý vyjednavač), a tím efektivně prosazovala unijní zájmy. Může k tomu použít různé nástroje, jako např. určování míry formálnosti zasedání, přerušování jednání či individuální rozhovory[37].

[35] V současné době finanční krize, či na počátku roku zastavení přívodu ropy do Evropy v důsledku konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou

[36] PITROVÁ, M., KANIOK, P.: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. In *Česká politika v Evropské unii. Evropský integrační proces a zájmy České republiky*. Masarykova univerzita. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

[37] PITROVÁ, M., KANIOK, P.: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. In *Česká politika v Evropské unii. Evropský integrační proces a zájmy České republiky*. Masarykova univerzita. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

3.2.4 Předsednictví jako reprezentant EU

Nejstarší a současně nejpropracovanější funkcí je ta reprezentační. V rámci Unie vystupuje předsedající země jako zástupce Rady ministrů, mimo rámec Unie pak reprezentuje celé Společenství. Během posledních let prošla i reprezentační funkce řadou změn. Diplomatické aktivity už se netýkají pouze zahraniční a bezpečnostní politiky, ale také politiky pomoci rozvojovým zemím, politiky životního prostředí nebo otázek dalšího rozšiřování EU.

Schopnost předsedy reprezentovat EU spočívá na dvou faktorech – na kvalitě a kvantitě diplomatického personálu a na respektu, kterým daná země disponuje ve světě. V tomto ohledu je pro menší země tato role nejnáročnější během předsednického období[38].

3.3 Obhájení národních zájmů a prosazení předsednické země

Holandský politolog Adriaan Schout tvrdí, že je nemožné, aby země, která předsedá EU, zapomněla na půl roku na své národní zájmy a byla zcela neutrální. Podle Schouta je tento přístup dokonce nebezpečný, protože popírání národních zájmů by mohlo vést ke zpochybňujícím úvahám o legitimitě EU[39].

Většina členských států (hlavně těch malých) vidí v předsednictví příležitost jak se zviditelnit, zejména v médiích po celém světě. Proto v jeho rámci pořádají předsedající země různé doprovodné akce – výstavy, semináře či festivaly. Tento způsob umožňuje zdůraznit společensko-politické priority země a přinejmenším alespoň touto formou na sebe v době předsednictví upozornit.

[38] PITROVÁ, M, KANIOK, P.: Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma.In *Mezinárodní vztahy*, 2005/3, str.5-23. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/Mezinarodni%20vztahy/Archiv/2005/kompletniMV032005.pdf, (17.3.2009)
[39] PITROVÁ, M, KANIOK, P.: Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma.In *Mezinárodní vztahy*, 2005/3, str.5-23. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/Mezinarodni%20vztahy/Archiv/2005/kompletniMV032005.pdf, (17.3.2009)

4 Francie a její předsednictví v Radě EU

Francie byla jednou ze zakládajících zemí ESUO, Euratomu a EHS, které se v roce 1993 „sloučily“ v dnešní EU. Za dobu svého členství v těchto evropských společenstvích vykonávala řadu předsednictví. V druhé polovině roku 2008 Francie stála v čele EU (či jejích předchůdců) již po dvanácté.

Poslední francouzské předsednictví se neslo v ducha jejího motta: *„Une Europe plus protectrice“ / „A more protective Europe“ / „Více ochranářská Evropa“*. Francie se během tohoto předsednictví chtěla zaměřit na ochranu evropských občanů. Dalším důležitým cílem Francie bylo ratifikovat Lisabonskou smlouvu a tím „smířit Evropu se svými občany“. V roce 2005 Francie společně s Nizozemskem v referendu odmítly ratifikaci tzv. euroústavy.

Podle Jean-Pierra Jouyeta[40] mělo být toto francouzské předsednictví *skromné, co do stylu, ambiciózní co do cílů a realistické co do očekávání,* mělo to být také předsednictví, během kterého se bude hodně mluvit francouzsky[41].

Logo francouzského předsednictví mělo symbolizovat spojení mezi Francií a EU - snahu docílit společných evropských zájmů. Grafické zobrazení loga mělo působit politicky a zároveň lidově. Další grafika spojená s logem měla dynamickým způsobem spojovat jazyky a barvy vlajek všech členských států[42].

Obr. 2 Logo francouzského předsednictví

Zdroj: http://www.eu2008.si/en/News_and_Documents/Press_Releases/June/0601www_2008_fr.html, (22.2.2009)

[40] státní sekretář pro evropské záležitosti
[41] BOCIÁNOVÁ, K.: Francouzské předsednictví EU. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/45/740/clanek/francouzske-predsednictvi-eu/, (20.3.2009)
[42] Euroskop: Francie (1.7. – 31.12.2008). Dostupné z: http://www.euroskop.cz/8426/sekce/francouzske-predsednictvi-1-7---31-12-2008/, (21.3.2009)

4.1 Priority francouzského předsednictví

EU v současné době čelí mnoha výzvám a problémům, zároveň je třeba provést revizi některých společných politik. A právě v reakci na tyto skutečnosti Francie sestavila program svého předsednictví – určila čtyři klíčové priority:

- *energie a klima* (udržitelný rozvoj a energie)
- *problematika migrace* (Evropský imigrační a azylový pakt, Modrá karta)
- *bezpečnost a obrana* (zlepšení evropského obranného potenciálu)
- *zemědělství* (revize a budoucnost Společné zemědělské politiky)[43]

Energie a klima

Prvním z cílů kapitoly energie a klimatu byl boj za zpomalení klimatických změn. Francie chtěla pokračovat v diskusi se všemi členskými zeměmi EU o postupném snižování emisí skleníkových plynů a o využívání alternativních zdrojů. V návaznosti na tato vyjednávání chtěla země galského kohouta navrhnout určité daňové úpravy (ty měly napomoci tomu, aby Evropa nebyla „trestána“ za své úsilí bojovat s klimatickými změnami).

Během francouzského předsednictví měl být také projednáván návrh energeticko-klimatického balíčku[44]. Stalo se tak v polovině prosince - Evropský parlament schválil návrh iniciativy 20-20-20[45].

Další prioritou Francie v této oblasti byla společná energetická politika. Cílem bylo zajistit bezpečnost a diverzifikaci dodávek energie, a jak už jsem zmínila výše, prosadit využívání alternativních zdrojů.

Největší konferencí během francouzského předsednictví, která se týkala klimatu, byla konference OSN v Poznani. Na konferenci měla být zahájena vyjednávání o dohodě pro období po roce 2012, která bude navazovat na Kjótský protokol a bude finálně dojednána letos v prosinci v Kodani. Jednání o této dohodě probíhala velice složitě. Vedle těchto jednání bylo přijato opatření, které by mělo zjednodušit fungování

[43] Euroskop: Francie (1.7. – 31.12.2008). Dostupné z: http://www.euroskop.cz/8426/sekce/francouzske-predsednictvi-1-7---31-12-2008/, (21.3.2009)
[44] EK jej předložila v lednu 2008. Týkal se obchodování s povolenkami emisí skleníkových plynů, snahy členských zemí snížit emise těchto plynů, geologického skladování oxidu uhličitého a podpory energie z obnovitelných zdrojů.
[45] Cílem je do roku 2020 snížit emisi skleníkových plynů o 20 %, zvýšit energetickou efektivitu o 20 % a zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energií o 20 %.

projektů v rámci tzv. mechanismu čistého rozvoje[46]. Účastníci konference se dohodli také na čerpání z tzv. adaptačního fondu[47]. V neposlední řadě byl na konferenci dohodnut harmonogram dalších jednání.

Problematika migrace

Jak z předchozího textu vyplývá, otázka migrace je v posledních letech ve Francii jednou z klíčových. Na úrovni EU si francouzská vláda dala za cíl vytvořit společnou imigrační politiku. Během francouzského předsednictví měl být podepsán *Evropský imigrační a azylový pakt*, v jehož rámci měla být nalezen kompromis v těchto oblastech:

- *posílení kontrol vnějších hranic EU*
  : posílení agentury Frontex a vytvoření vrchního managementu se dvěma stálými velícími orgány – jeden pro jižní a druhý pro východní hranice EU)
- *organizace legální imigrace podle schopnosti jednotlivých členských států absorbovat imigranty* (koncept tzv. Modré karty – viz další text)
- *boj proti nelegální imigraci a organizace efektivního vyhoštění cizinců, jejichž doklady nejsou v pořádku*
  : lepší spolupráce mezi členskými zeměmi – společné lety při repatriaci nelegálních imigrantů či vylepšení právního základu readmisních dohod)
- *vytvoření společného azylového systému*
  : zavedení společných záruk azylu a jednotný status uprchlíka do roku 2010)
- *podpora spolupráce se zeměmi původu imigrantů a jejich rozvoje*
  : spolupráce se měla týkat boje proti nelegální imigraci za nabídku legálního zaměstnání či studia, dále Evropská komise měla vytvořit mechanismy usnadňující a podporující investování výdělků imigrantů v jejich zemích původu[48]).

Cílem Paktu měla být postupná harmonizace legislativy ve všech zemích EU, lepší kontrola migračních toků v EU, snížení nelegální imigrace a lepší integrace legálních migrantů. Návrh tohoto Paktu představil francouzský ministr imigrace a národní identity Brice Hortefeux v samotném začátku předsednictví 7. července v Cannes[49].

---

[46] Vyspělé země financují v rozvojových zemích projekty zaměřené na snižování emisí nebo adaptační opatření na změny klimatu.
[47] Tento fond má sloužit na financování konkrétních projektů na vypořádání se s dopady klimatických změn v rozvojových zemích, které jsou signatáři Kjótského protokolu – návrh o způsobu navýšení prostředků toho fondu se bude projednávat během českého předsednictví.
[48] Podobně jako tomu bylo ve Francii.
[49] Euroskop: Francie (1.7. – 31.12.2008). Dostupné z: http://www.euroskop.cz/8426/sekce/francouzske-predsednictvi-1-7---31-12-2008/, (21.3.2009)

Posledním velkým úkolem v oblasti migrace bylo vytvoření Unie pro Středomoří. Inaugurační summit Unie pro Středomoří se konal 13. července 2008 v Paříži. V současné době je do projektu zapojeno celkem 43 států. Principy, na kterých je založen jsou dialog, spolupráce a politická vůle vytvořit společně prostor míru a prosperity. Cílem je vytvoření dlouhodobých politických a institucionálních propojení mezi Evropou a jejími středomořskými partnery. V rámci této nové instituce by měly být řešeny klíčové otázky v regionu Středomoří. Především se jedná o mírový proces mezi Izraelci a Palestinci, o problémy s imigrací, znečištěním, nedostatkem energie, terorismem a o mnoho dalších[50].

Bezpečnost a obrana

V této oblasti si Francie stanovila tři cíle:

- *urychlit snahy o standardizaci vojenského vybavení*
- *posílit domácí trh s vybavením*
- *posílit evropské rozmísťovací a plánovací kapacity*

Kromě těchto cílů chtěla Francie vypracovat novou evropskou bezpečnostní strategii tak, aby nejlépe odrážela nové bezpečnostní výzvy (potravinová a energetická bezpečnost, klimatické změny, nelegální migrace, nešíření zbraní hromadného ničení, boj s kyberzločinem, posílení civilních a vojenských kapacit, podpora zesílené spolupráce členských zemí v oblasti obrany, podpora vzniku evropského trhu s vojenským materiálem či zlepšení vztahů mezi EU a NATO[51]). Poslední revize evropské bezpečnostní a obranné politiky proběhla v roce 2003 (vstoupila v platnost Smlouva z Nice).

[50] EurActiv: Optimismus vládl summitu EU – Středomoří. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/optimismus-vladl-summitu-eu--stredomori, (22.3.2009)
[51] EurActiv: Bezpečnostní politika EU: po ambiciózních Francouzích přijde útlum. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/bezpecnostni-politika-eu-po-ambicioznich-francouzich-prijde-utlum-005326, (23.3.2009)

Zemědělství

V průběhu svého předsednictví chtěla Francie zahájit debatu o nové koncepci Společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2013. Francie podporovala pět cílů:

- definování nových mechanismů řízení zemědělských trhů, které by umožnily farmářům dobré příjmy
- rozvoj výroby na farmách ve venkovských oblastech prostřednictvím přesměrování podpory
- zajištění vyváženějších vztahů v různých sektorech zabezpečením (jejich nová organizace)
- integrace enviromentálních požadavků (prostřednictvím vytváření certifikací farem) do podmínek, na jejichž základě bude udělována podpora
- sladění ekonomické produktivity a ekologické dokonalosti pomocí politiky vývoje a výzkumu

Debata o novém konceptu SZP byla zahájena na neformálním setkání ministrů zemědělství, které se konalo 21. – 23. září 2008 ve francouzském Annecy. Evropská komisařka pro zemědělství a rozvoj venkova Mariann Fischer Boel ve svém projevu uvedla, že SZP nečekají dramatické změny, je pouze potřeba zachovat dobře fungující nástroje a zbavit se již překonaných, trh deformujících opatření[52].

4.2 Návaznost priorit Francie na priority českého a švédského předsednictví

Od ledna 2007 jsou země předsedající EU sdruženy do tzv. tria předsednictví, které během svého rok a půl trvajícího mandátu tvoří předsednický tým. Země tria musí od roku 2007 vedle svého půlročního programu předložit Evropskému parlamentu také program osmnáctiměsíční - pro zachování kontinuity. Tento program obsahuje cíle všech tří spolupracujících zemí a je v platnosti celou dobu předsednictví těchto tří zemí. Program francouzského předsednictví tvoří „trojpředsednictví“ společně s českým a se švédským.

[52] VORLÍČEK, P.: Gandalovič: Prioritou českého předsednictví je odstraňování bariér. Dostupné z: http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=270&typ=1&val=42172&ids=2515, (23.3.2009)

Dokument týkající se 18-ti měsíčního programu tria předsednictví byl zveřejněn 30. června 2008 v Bruselu. Skládá se ze dvou částí – tzv. strategického rámce a operačního programu (obsahuje 17 kapitol - rozvoj unie, energetická a klimatická politika, růst a zaměstnanost, obecná ekonomická témata, konkurenceschopnost, výzkum a inovace, zaměstnanost a sociální politika, rovnost pohlaví a boj proti diskriminaci, zdraví a spotřebitelé, kultura, udržitelný rozvoj, životní prostředí, doprava, zemědělství a rybolov, politika soudržnosti, prostor svobody a bezpečnosti a nakonec spravedlnost a zahraniční politika).

Vicepremiér pro EU Alexandr Vondra se k programu tria předsednictví řekl: *„Význačným bodem všech tří předsednictví bude energetika a klima."*[53]

Cílem EU v oblasti klimatu je, aby na konferenci v Kodani (prosinec 2009) byla uzavřena *„ambiciózní, celosvětová a komplexní"* dohoda o změně klimatu pro období po roce 2012.

Další téma vzrůstajícího významu je energetika, zejména energetická bezpečnost. Tato oblast zahrnuje diverzifikaci zdrojů energie, bezpečnost dodávek a rozvoj evropských energetických infrastruktur[54].

[53] Euroskop.cz: Priority ČR, Francie, Švédska: Energetika a klima. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/38/9127/clanek/priority-cr-francie-svedska-energetika-a-klima/, (24.3.2009)
[54] Euroskop.cz: Program tria Francie, Česká republika a Švédko. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/112/sekce/ceske-predsednictvi-eu-2009/, (24.3.2009)

5 Hlavní priorita francouzského předsednictví - problém migrace

Nedostatečná konkurenceschopnost Evropy jako celku v získávání vysoce kvalifikovaných pracovníků, ve srovnání s dalšími velkými zeměmi světa (jako USA, Kanada či Austrálie), je v posledních letech markantní.

Podle průzkumu agentury Eurobarometr si již v roce 1999 skutečnost, že legální imigrace ze třetích zemí do EU je ekonomickou nutností, uvědomovalo 56 % občanů Společenství[55]. V říjnu 1999 členské státy během zasedání Evropské rady v Tampere stanovily cíle konzistentní a vyvážené evropské přistěhovalecké politiky se čtyřmi hlavními oblastmi: definování politiky v oblasti legální migrace, boj proti nelegálnímu přistěhovalectví, spolupráce s třetími zeměmi a integrace pracovníků z řad migrantů[56].

Události z 11. září 2001 měly kromě mnoha dalších značný dopad na „pozitivní" přistěhovaleckou politiku po celém světě, ta byla prakticky zastavena. Na úrovni EU byla otázka migrace výlučně směřována pouze na důsledný postup vůči nelegálnímu přistěhovalectví a obchodování s lidmi. A to až do zasedání v Haagu v listopadu 2004.

V lednu 2005 EK přijala tzv. *Zelenou knihu* a zahájila rozsáhlé konzultace s cílem posoudit budoucí přístup k řízení ekonomické migrace. Značná část dotazovaných se vyslovila ve prospěch společné migrační politiky EU. Rozdílné názory však panovaly v otázce vhodného přístupu k problematice. Komise se proto rozhodla opustit jednotný horizontální přístup k vypracování směrnice o podmínkách vstupu a pobytu migrujících pracovníků. Uchýlila se k postupnému, diferencovanému přístupu – rozdělila migranty do čtyř kategorií: vysoce kvalifikovaní pracovníci, sezónní pracovníci, placení stážisté a dočasně vyslaní pracovníci nadnárodních společností. Kromě toho se Komise rozhodla schválit společný právní rámec pro migrující pracovníky, kteří již legálně pracovali v jednom z členských států, a kteří dosud nezískali povolení k dlouhodobému pobytu.

V prosinci 2005 EU přijala novou strategii s názvem „Globální přístup k migraci". Podle Evropské komise tato strategie představovala první krok ke společné evropské migrační politice. V rámci této strategie EU uskutečnila několik opatření – zahájila

[55] EurActiv: 56 % Evropanů chápe ekonomickou nutnost imigrace občanů z třetích zemí. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/socialni-politika/clanek/56-procent-evropan-chpe-ekonomickou-nutnost-imigrace-oban-z-, (29.1.2009)

[56] Internetový portál EP: Zpráva Evropského parlamentu ze 17. září 2007 o plánu politiky v oblasti legální migrace. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2007-0322&language=CS&mode=XML, (25.3.2009)

spolupráci na operacích ve Středozemí a v oblasti Atlantiku (hlavní koordinátor agentura Frontex), prohloubila spolupráci národních styčných důstojníků pro imigraci v Africe, vytvořila sítě styčných důstojníků pro imigraci (v rámci boje proti nelegální imigraci), přijala společná stanoviska EU k migraci (přispěla také do diskuse na půdě OSN) a posílila spolupráci s vybranými zeměmi Afriky[57].

Zároveň EK vydala plán, podle kterého by měly být přijímány jednotlivé části společné migrační politiky. Tento plán obsahoval čtyři návrhy směrnic:

1. Návrh směrnice týkající se podmínek vstupu a pobytu vysoce kvalifikovaných pracovníků (datum předložení září 2007);
2. Návrh směrnice týkající se podmínek vstupu a pobytu sezónních pracovníků (podzim 2008);
3. Návrh směrnice týkající se podmínek vstupu a pobytu placených stážistů (podzim 2008);
4. Návrh směrnice týkající se řízení regulujícího vstup a pobyt dočasně vyslaných pracovníků v rámci nadnárodních firem (2009)[58].

O rok později, v prosinci 2006, Komise vydala nové sdělení s názvem „Globální přístup k migraci – rok poté“. Ve svém sdělení EK uvedla, že chce pokračovat ve svém dialogu s Afrikou a chce zahájit „Program pro migraci a rozvoj“. Cílem tohoto programu bylo zaměřit se na tvorbu pracovních míst ve třetích zemích v odvětvích náročných na lidskou práci a zároveň v odvětvích, odkud hrozí největší odliv odborníků do Evropy. Další problematiky, na které se EU chtěla zaměřit bylo posílení pravomocí mezinárodních organizací v oblasti migrace - otázky legální migrace a integrace legálních migrantů. Nejdůležitější prioritou zůstával i nadále boj proti nelegální migraci. Tehdejší komisař pro spravedlnost a bezpečnost, Franco Frattini, ke sdělení EK uvedl: *„Posiluje globální přístup EU k migraci a navrhuje nové a konkrétní iniciativy, které pomohou k lepšímu řízení migrace […] Musíme tak ale činit ve spolupráci se sousedními zeměmi, zejména s africkými státy, abychom zajistili jednotný přístup k migrační a rozvojové politice, která vytvoří atraktivní příležitosti pro domácí země migrantů a omezí tak jejich touhu po migraci. Musíme bojovat proti nelegální migraci*

[57] EurActiv: EU chce posílit svou migrační politiku. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/eu-chce-poslit-svou-migran-politiku, (29.1.2009)
[58] EurActiv: An EU „Blue Card“ for high-skilled migrants. Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)

a obchodu s lidmi, mimo jiné i proto, abychom zabránili hrozivému zneužívání a ztrátě lidských životů, ke kterým tak často dochází.“[59]

5.1 Vývoj Evropského imigračního a azylového paktu

Francouzský prezident Nicolas Sarkozy uváděl potřebu přijmout společný evropský imigrační a azylový pakt již ve své prezidentské kampani v roce 2007. Bylo tedy logické, že se toto téma dostalo mezi priority francouzského předsednictví. Společně s přijetím Modré karty si tedy francouzské předsednictví kladlo za cíl přijetí Evropského imigračního paktu, který měl doplňovat Modrou kartu z hlediska nelegální migrace.

Francouzský ministr pro imigraci a národní identitu Brice Hortefeux na začátku francouzského předsednictví nastínil, že Evropský imigrační pakt by se měl opírat o tři pilíře:

- zamítnutí hromadné regulace
- harmonizace azylových politik
- pravidla pro návrat nelegálních přistěhovalců

K dosažení tohoto cíle měl přispět také vznik Středomořské unie – partnerství s jižními sousedy, které jsem zmínila již výše.

Před zahájením Předsednictví navštívil Brice Hortefeux všechna hlavní města Evropy s cílem pokusit se vysvětlit místním politikům francouzskou iniciativu vytvořit Evropský imigrační pakt.

Poté byl návrh Paktu představen v rámci summitu ministrů vnitra a spravedlnosti, který se konal 7. a 8. července 2008 ve francouzském Cannes.

5.1.1 Hlavní body Evropského imigračního a azylového paktu

Koncept Paktu spočíval na hypotéze, že „EU nemá prostředky, díky kterým by byla schopná důstojně přijmout všechny přistěhovalce, kteří doufají, že zde najdou lepší život“[60]. EU se již v minulosti snažila o harmonizaci imigrační politiky – byla přijata společná vízová politika v rámci azylového řízení a vytvořena agentura Frontex.

[59] EurActiv: EU chce posílit svou migrační politiku. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/eu-chce-poslit-svou-migran-politiku, (29.1.2009)
[60] EurActiv: Le pacte sur l´immigration et l´asile. Dostupné z: http://www.euractiv.com/fr/mobilite/pacte-europeen-immigration-asile/article-175521, (3.12.2008)

Návrh Paktu obsahoval pět základních bodů, kterých bude nutné dosáhnout, aby bylo možné zkoordinovat společnou imigrační a azylovou politiku:

- *organizace legální migrace a podpora integrace*

: každý členský stát si bude moci sám určit podmínky a kvóty, které budou muset potenciální imigranti splnit v závislosti na možnostech a požadavcích daného státu (selektivní migrace[61] propojená s potřebami vlastního trhu práce)

: je doporučeno umožnit přijetí a volný pohyb studentů, dávat přednost krátkodobé a cirkulační migraci, regulovat sjednocováním rodin, vytvořit databázi s informacemi vztahujícími se k migraci, vytvořit integrační politiku založenou na „rovnováze mezi právy a povinnostmi imigrantů“, zprostředkovávat si informace týkající se přijetí a integrace přistěhovalců[62]

- *boj proti ilegální imigraci*

: je třeba, aby se zlepšila spolupráce mezi členskými státy a zeměmi původu (např. vykázání a repatriace ilegálních imigrantů, vylepšení dohod týkajících se znovupřijetí do země původu)[63]

- *zefektivnění kontrol na hranicích*

: tato část klade důraz na činnost agentury Frontex, hlavně co se týče rozšíření pravomocí

: navrhuje zřízení dvou trvalých velitelských stanovišť (jedno pro východní a druhé pro jižní hranice EU) a rozšíření spolupráce se zeměmi původu a transitními zeměmi (posílení hraničních kontrol)

: v neposlední řadě požaduje zavedení biometrických víz od 1. ledna 2012 a spolupráci na vývoji modernějších technologií a elektronických systémů pro kontrolu překračování hranic EU[64]

[61] Byla sporným bodem novely imigračního zákona z roku 2006 ve Francii
[62] CARRERA S., GUILD E.: The French Presidency´s European Pact on Immigration and Asylum. Dostupné z: http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_The_French_Presidency_s_European_Pact_on_Immigration_and_Asylum.pdf, (17.4.2009)
[63] EurActiv: Le pacte sur l´immigration et l´asile. Dostupné z: http://www.euractiv.com/fr/mobilite/pacte-europeen-immigration-asile/article-175521, (3.12.2008)
[64] CARRERA S., GUILD E.: The French Presidency´s European Pact on Immigration and Asylum. Dostupné z: http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_The_French_Presidency_s_European_Pact_on_Immigration_and_Asylum.pdf, (17.4.2009)

- *sjednocení azylové politiky*

: je třeba vytvořit záruky azylu v rámci Unie

- do roku 2009 zřídit úřad (s názvem European Support Office), kde by byly shromážděny informace, a který by umožňoval spolupráci v rámci azylové politiky
- hlavním cílem je sjednotit do roku 2012 azylové politiky členských států a zavést jednotné standardy pro přijímání uprchlíků[65]

- *vytvoření partnerství se zeměmi původu migrantů a podpora jejich rozvoje*

: je důležité, aby migrační politika byla tvořena v dialogu se zeměmi původu

: Pakt by také nabízel legálním imigrantům možnosti zaměstnání či studia (v souvislosti s touto možností jsou opět zdůrazňovány důležitost a výhody *cirkulační migrace*)

: EU by podporovala projekty v rozvojových zemích, čímž by umožňovala jejich občanům, aby zůstali v zemi původu[66]

5.1.2 Inovační prvky Evropského imigračního a azylového paktu

Vedle hlavních bodů, z nichž většina je či již byla obsažena v předchozích dokumentech, koncept obsahoval také dva nové prvky – nacionalismus a mezivládní spolupráce.

- *nacionalismus*

Návrh Paktu obsahoval řadu bodů, které byly inspirovány francouzskou legislativou týkající se imigrace a integrace přistěhovalců. Cílem francouzské vlády bylo dosáhnout nadnárodní (v rámci EU) legitimity zákonů ovlivňujících pohyb osob a jejich zapojení do společnosti. Tuto snahu bylo možné pozorovat například v bodě, který doporučoval regulovat sjednocování rodin vztahující se k možnostem jednotlivých zemí přijímat nové přistěhovalce a ke schopnostem rodin začlenit se do společnosti (tzn. rodinné příjmy, zajištění ubytování v přijímající zemi nebo znalost jazyka přijímající země).

[65] CARRERA S., GUILD E.: The French Presidency´s European Pact on Immigration and Asylum. Dostupné z: http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_The_French_Presidency_s_European_Pact_on_Immigration_and_Asylum.pdf, (17.4.2009)

[66] KAVANOVÁ, K.: Evropský pakt o migraci a azylu – společná imigrační pravidla pro členské země EU. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2123505, (15.4.2009)

V původní verzi návrhu Paktu byl zahrnut odkaz na *„Smlouvu o přijetí a integraci“*[67] a na *„Smlouvu o přijetí a integraci rodiny“*[68], které jsou v současné době v platnosti ve Francii. Tento bod byl však odstraněn, protože s ním řada členských zemí nesouhlasila, nejostřeji proti němu vystupovalo Španělsko.

Ačkoliv byly tyto kontroverzní smlouvy z návrhu odstraněny a zmenšily podstatný prvek francouzství („frenchness“), v návrhu byla stále obsažena speciální opatření, která podporovala povinnou znalost jazyka přijímající země a zdůrazňovala, že je nutné, aby noví imigranti respektovali národní identitu daného státu.

Specifickou novinkou tohoto Paktu je tedy snaha jednoho členského státu (Francie), aby byly přijaty jeho politické priority, a aby byly praktikovány na úrovni celé Unie.[69]

- *mezivládní spolupráce*

Návrh Paktu odkazoval na fakt, že EU se vždy snažila vést svá jednání ve spolupráci všech členských vlád a v tomto trendu chce pokračovat i nadále. Proto byly v konceptu obsaženy například body, které umožňovaly každému členskému státu individuálně si určit kvóty pro přijetí nový imigrantů. V brožuře věnované konceptu Evropského imigračního a azylového paktu její autoři, Sergio Carrera a Elspeth Guild, však varují - možnost individuálního rozhodnutí by mohla ztížit proces harmonizace jednotlivých imigračních politik všech členských zemí.

5.1.3 Zhodnocení Evropského imigračního a azylového paktu

Evropský pakt o imigraci a azylu byl schválen Evropskou radou na summitu v Bruselu, který se konal 15. a 16. října 2008. Akt ratifikace proběhl o dva týdny později v rámci Druhé evropsko-africké ministerské konference o migraci a rozvoji, která se konala 3. a 4. listopadu 2008 ve Vichy.

[67] Původní francouzský název: Contrat d´accueil et d´integration (CAI)
[68] Původní francouzský název: Contrat d´accueil et d´integraion pour la famille (CAIF)
[69] CARRERA S., GUILD E.: The French Presidency´s European Pact on Immigration and Asylum. Dostupné z: http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_The_French_Presidency_s_European_Pact_on_Immigration_and_Asylum.pdf, (17.4.2009)

Tvůrci Paktu si kladli za cíl prosadit principy, podle kterých funguje francouzská migrační politika, tj. aby si vlády jednotlivých členských zemí EU mohly určovat, jací imigranti budou nejprospěšnější pro jejich trh práce. Zároveň se chtěli vyhnout dvěma extrémům – aby se z „Evropy nestala nedobytná pevnost“ či naopak, aby se nestala „rájem ilegálních imigrantů“ - francouzský ministr pro imigraci Brice Hortefeux prohlásil: *„EU není bunkr, ale ani cedník.“*[70]

Co by měl Pakt přinést? Mělo by dojít ke zlepšení regulace migrace, k lepší integraci cizinců a ke spolupráci EU se zeměmi původu. Představitelé EU mají snahu harmonizovat jednotlivé imigrační politiky tak, aby bylo možné zabránit vzniku diskutabilních opatření některých členských zemí[71]. Velkým přínosem Paktu je spolupráce se zeměmi původu, hlavně co se týče projektů na podporu rozvoje. Unie se tímto způsobem snaží regulovat migraci obyvatel těchto zemí do Evropy a zabránit růstu počtu neregulérních imigrantů[72].

Odlišný názor na již schválený Pakt měly nevládní organizace. V odpovědi na jeho schválení Evropskou radou se rozhodly zorganizovat „kontra summit“ a „kontra konferenci“ (Občanský summit o migraci, Druhá evropsko-africká nevládní konference o migraci), které se konaly 17. a 18. října a 21. října 2008. Jejich požadavky byly: vytvoření takové migrační politiky, která by nevedla k diskriminaci žádné ze stran, kterých se migrace týká (země původu, přijímající země, transitní země a hlavně samotných imigrantů), aby nedošlo k tomu, že si jednotlivé země budou klást přehnané podmínky vstupu na svá území, nebo aby nedocházelo k vyhošťování neregulérních migrantů[73].

5.2 Vývoj návrhu konceptu tzv. Modré karty

Podle posledních statistických údajů Evropané stárnou. Statistické prognózy z roku 2007 uváděly, že v roce 2050 připadnou na jednoho důchodce dva pracující dospělí, což by bylo dvakrát méně, než v současné době.

---

[70] KAVANOVÁ, K.: Evropský pakt o migraci a azylu – společná imigrační pravidla pro členské země EU. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2123505, (15.4.2009)

[71] Na jaře 2008 se v Itálii uvažovalo o zavedení snímání otisků přistěhovalců, zavedení testů DNA a znovuzavedení kontrol na hranicích.

[72] V mezinárodních migračních kruzích se doporučují termíny neregulérní či nedokumentovaná imigrace, namísto nelegální či ilegální imigrace.

[73] SEIDLOVÁ, M.: „Chceme mosty, ne zdi“ : Občanský summit o migraci. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/index.shtml?AA_SL_Session=ab49026223c274b5ec07613fc8e559e8&nocache=invalidate&sh_itm=f8590a1120842e461a6d504f7f436058&sel_ids=1, (18.4.2009)

Dalším alarmujícím faktem je odchod absolventů technických škol z Evropy, hlavně do Spojených států. V roce 2007 odešlo zhruba 270 000 mladých vysoce kvalifikovaných Evropanů do USA, Austrálie, Kanady a na Nový Zéland. Podle průzkumu Evropské komise z roku 2003 pouze 13 % Evropanů, kteří pracovali v zahraničí v technických oborech mělo v úmyslu vrátit se v budoucnu zpátky do země svého původu[74].

Mezi možnými řešeními těchto trendů se v rámci EU objevil návrh Modré karty, obdoby americké „zelené karty". Modrá karta by měla občanům zemí mimo EU zjednodušit cestu (systém „one-stop-shop") k získání pracovního povolení a povolení k pobytu v EU a zároveň by měla zavést jednotný systém kritérií pro přijetí a pobyt cizinců na území EU.

Dlouhodobým příznivcem evropské Modré karty pro kvalifikované přistěhovalce byl eurokomisař pro spravedlnost a bezpečnost Franco Frattini. Podle jeho názoru bylo třeba, aby EU začala konkurovat USA v boji o vysoce kvalifikované pracovníky. Tyto svoje argumenty podložil konkrétními čísly. Z celkového počtu migrantů bez vzdělání přicházelo 85 % z nich do EU, zatímco do USA pouze 5 %. Naopak kvalifikovaných odborníků směřovalo do EU pouze 5 % oproti zhruba 55 % do USA. K přistěhovalectví jako takovému uvedl: *„Je nutné, abychom se dívali na přistěhovalectví jako na obohacení a jako na fenomén současnosti, nikoliv jako na hrozbu."*[75]

V Evropském parlamentu se otázkou přistěhovalectví zabývali dva poslanci, Lilli Gruber (sociální demokratka z Itálie) a Javier Moreno Sanchez (sociální demokrat ze Španělska).

Lilli Gruber iniciativu na vytvoření obdoby americké zelené karty vítala. Uvedla, že existuje řada profesí, které nelze pokrýt odborníky v rámci EU a proto je návrh na vytvoření Modré karty dobré řešení. S ohledem na možné nebezpečí odlivu mozků z některých rozvojových zemí řekla, že je třeba nabízet těmto zemím určitou protislužbu, jako například podporu demokracie a hospodářského rozvoje v dotyčných zemích a zároveň je třeba určit podmínky legálního vstupu do EU, aby bylo zamezeno nelegálnímu přistěhovalectví.

[74] Internetový portál EP: Jak řešit problém stárnoucího obyvatelstva v Evropě? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20070921STO10548+0+DOC+XML+V0//CS, (3.12.2008)
[75] Internetový portál EP: Jak řešit problém stárnoucího obyvatelstva v Evropě? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20070921STO10548+0+DOC+XML+V0//CS, (3.12.2008)

S tímto názorem souhlasil kolega Lilli Gruber, španělský poslanec Moreno Sanchez. Do Španělska téměř denně připlouvají lodě plné migrantů z Afriky, kteří se snaží dostat do EU. Podle něj je třeba řešit problémy nelegálního přistěhovalectví již v zemích původu migrantů. V konceptu Modré karty pro kvalifikované přistěhovalce Moreno Sanchez viděl první krok k zajištění jednotného právního postavení všech migrantů, kteří přijdou do EU hledat práci. *„Migranty potřebujeme jak z hospodářských důvodů, tak i z důvodu našeho vývoje obyvatelstva,“*[76] řekl.

5.2.1 Co obsahoval koncept Modré karty?

V říjnu 2007 Evropská Komise poprvé představila návrh na vytvoření Modré karty. Komise uvedla, že podle průzkumů bude v EU v příštích dvou dekádách potřeba až 20 milionů kvalifikovaných pracovníků ze třetích zemí. Zejména pak inženýrů a IT techniků. Komise chtěla návrhem dotyčného konceptu zvrátit současný trend, kdy většina kvalifikovaných migrantů odchází do USA namísto do Evropy.

Podle slov Marka Mardella, zpravodaje BBC v Bruselu, byl návrh kontroverzní. Kritici zmiňovali nebezpečí odlivu mozků. Česká republika požádala, aby bylo ujasněno, že projekt Modré karty nevejde v platnost dříve, než budou zrušena omezení týkající se práva občanů EU volně pracovat ve všech státech Unie. Dále se očekávalo, že Dánsko, Irsko a Velká Británie zaujmou ke konceptu pozici opt-out.

Celkově byl návrh konceptu ve srovnání se svým „předobrazem“ americké zelené karty brán jako více restriktivní. V čem tedy spočívaly rozdíly?

MODRÁ KARTA - BLUE CARD	**ZELENÁ KARTA - GREEN CARD**
Nedává statut trvalého pobytu	*Dává* statut trvalého pobytu
Platná až *2 roky*, obnovitelná	Platná na *10 let*, obnovitelná
Opravňuje *držitele a jeho rodinu* žít, pracovat a cestovat v rámci EU	Opravňuje *držitele* žít, pracovat a cestovat po celých USA
Žadatel musí prokázat, že má předem sjednanou pracovní smlouvu alespoň na jeden rok, zaručující plat alespoň ve výši trojnásobku minimální mzdy v dané členské zemi	*Existuje pět cest, jak získat kartu:* *zaměstnání* *rodinná pouta* *loterie* *investování* *rezidentství v USA před rokem 1972*
Automatické získání trvalého pobytu po pěti letech	Držitelé se mohou stát americkými občany po pěti letech

Vypracovala autorka z údajů v článku *EU „Blue Card“ to target skilled*

[76] Internetový portál EP: Jak řešit problém stárnoucího obyvatelstva v Evropě? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20070921STO10548+0+DOC+XML+V0//CS, (3.12.2008)

Vzhledem k tomu, že legálně zaměstnaní cizinci přispívají hospodářství EU stejně jako její občané, návrh počítal s tím, že se ziskem Modré karty by měl její držitel zároveň nabýt sociální a ekonomická práva jako zdravotní pojištění, daně a penzi.

Držitelům Modré karty bude umožněno přestěhovat se do druhého členského státu EU po 18 měsících legálního pobytu v první zemi až po splnění určitý podmínek (předložení nové pracovní smlouvy), držitelé by zároveň museli požádat o vydání nové Modré karty.

Po předložení tohoto návrhu se rozpoutala bouřlivá debata. Nejvíce se diskuze týkala dvou otázek - jak určit, kdo je „vysoce kvalifikovaný pracovník“ a jak naložit s již existujícími národními systémy, které mají za úkol nalákat zahraniční pracovní sílu.

Jak tedy určit, kdo je „vysoce kvalifikovaný pracovník“? Výbor pro občanské svobody dodatečně podal návrh, podle kterého by měl uchazeč o Modrou kartu splňovat alespoň jedno ze dvou pravidel – mít ukončené vyšší vzdělání (alespoň tři roky) nebo mít praxi v oboru (alespoň pět let). Byl vznesen i návrh na horní věkovou hranici uchazeče, ale ten návrh nebyl odsouhlasen.

Koncept Modré karty si původně kladl za cíl harmonizaci stávajících národních migračních schémat všech členských zemí a měl umožňovat volný pohyb migrantů v rámci celé EU. Ovšem v debatě o návrhu konceptu padl názor, že by stávající národní systémy měly být ponechány v platnosti vedle „celounijní“ Modré karty[77].

Taktéž padla otázka, jestli může být výše příjmu platným kritériem, podle kterého by se hostitelská země rozhodla, zda by byl pracovník přínosem pro danou zemi. V návrhu Komise bylo uvedeno, že hrubá mzda držitele Modré karty musí být alespoň ve výši trojnásobku minimální mzdy v dané členské zemi. Ovšem nikde nebylo uvedeno, jak by se mělo postupovat v zemích, kde minimální mzda neexistuje. Po jednáních všech členských zemí v rámci Rady ministrů byl stanoven požadavek na výši mzdy - 1,5krát průměrný hrubý příjem. Ovšem kritérium výše mzdy naráželo na nesouhlas dvou zemí – Holandska a Německa. Holandsko požadovalo snížení hranice na 1,3 násobek průměrné hrubé mzdy, zatímco Německo se dožadovalo zvýšení na 1,7 násobek.

[77] 1. ledna 2009 vstoupil v platnost model Zelené karty, který upravuje práva příchozích pracovníků ze třetích zemí.

Členské země by měli mít podle návrhu právo určit si celkový počet příchozích specializovaných pracovníků ze třetích zemí, kteří by v budoucnu přišli pracovat na jejich státní území. Mezi země, u kterých se očekávalo, že budou povolovat nejnižší kvóty, byly Německo a Rakousko[78].

Jak už jsem výše uvedla, kritici Modré karty často zmiňovali také hrozící odlivu mozků z vysílajících zemí, zvláště pak z afrických zemí. Nevládní organizace a Společnost národů v souvislosti se zmíněnou hrozbou přišly s návrhem, že by EU měla alespoň částečně nahradit ztráty z odchodu svých elitních pracovníků. Například v rámci tzv. *cirkulační migrace*. To by znamenalo, že migranti, kteří by přicházeli z určitých afrických zemí by mohli strávit v EU pouze omezený čas. Tento čas by sloužil k tomu, aby zde mohli rozvíjet své znalosti a zkušenosti. Po vypršení pracovního povolení a povolení k pobytu by tito pracovníci mohli své nabyté zkušenosti uplatňovat v zemi svého původu. Podle organizací, které přišly se zmíněným návrhem, by měly z dotyčného schématu užitek všechny zúčastněné strany.

Vedle návrhu Modré karty přišla Evropská komise s návrhem na *„jednorázovou žádost o jednorázové povolení pro občany třetích zemí, které by jim umožňovalo žít a pracovat na území určitého členského státu a zároveň držiteli povolení dávalo stejná práva, jako mají ostatní občané třetích zemí, kteří legálně pobývají v dané členské zemi"*. Tento návrh by měl mít stejný efekt na příchod specialistů ze třetích zemí jako Modrá karta.

5.2.2 Názory zástupců členských zemí na návrh Modré karty

Návrh konceptu Modré karty představil předseda Evropské komise, José Manuel Barroso, 23. října 2007 ve francouzském Štrasburku. Ve svém projevu řekl: *„Migrace pracovní síly do Evropy podpoří v zásadní míře naši konkurenceschopnost a zároveň ekonomický růst. Také pomůže zastavit demografické problémy spojené se stárnutím obyvatelstva. Zvláště, pokud přijdou lidé s vysokou kvalifikací. S přijetím návrhu Modré karty vysíláme jasný signál: Vysoce kvalifikovaní lidé z celého světa jsou v Evropské Unii vítáni"* Jedním dechem ale dodal: *„To ovšem neznamená, že ihned otevřeme hranice 20 milionům specialistů. Modrá karta není bianko šek. Neznamená to, že se každý může jednoduše přijít do EU, je to poptávkou řízený proces, který je společný pro celou Evropu […] S ohledem na rozvojové země jsme si vědomi potřeby vyvarovat se*

[78] Občanům nových členských zemí bude umožněno pracovat v Německu a Rakousku bez omezení až od roku 2011.

negativních efektů jako je odliv mozků. Proto návrh zahrnuje etické standardy přijímání zaměstnanců, které by zamezily „aktivnímu náboru pracovníků" členskými státy v rozvojových zemích v citlivých odvětvích. Návrh taktéž zahrnuje parametry, které by umožňovaly tzv. cirkulační migraci. Evropa je připravena spolupracovat s rozvojovými zeměmi v této oblasti."[79]

Německý ministr práce, Franz Müntefering, ostře napadl návrh a trval na tom, že je třeba, aby se rozhodováním o Modré kartě zabývali ministři práce. Vyhradil se proti tomu, aby o návrhu rozhodovali ministři vnitra či eurokomisaři.

Dřívější komisař pro spravedlnost a bezpečnost Franco Frattini na návrh reagoval: *„Schopnost Evropy v získávání vysoce kvalifikovaných migrantů je měřítkem její mezinárodní síly. Chceme, aby se Evropa stala alespoň tak atraktivní z hlediska příchodu kvalifikovaných specialistů jako dnes oblíbené cíle migrantů Austrálie, Kanada a Spojené státy. Musíme přesvědčit specialisty v oborech, aby změnili své vnímání evropského pracovního trhu, který není řízen jednotným způsobem. Pokud se nám toto nepodaří, Evropa bude i nadále přijímat pouze méně a středně kvalifikované pracovníky. Nová vize a nové nástroje jsou naprosto nutné, aby došlo ke změně stávajících trendů."*[80]

Francouzský poslanec Jean-Marie Cavada, předseda parlamentních Komise občanských liberálů, řekl: *„V době, kdy EU čelí stárnutí aktivní populace a nedostatku odborných pracovníků v klíčových sektorech […] měli bychom pečlivě prozkoumat přínosy těchto dvou směrnic, obzvláště je pak nutné prozkoumat záruky, které umožní limitovat odliv mozků z rozvojových zemí, socio-ekonomická práva a práva rodiny následovat své příbuzné do přijímající země."*[81]

Německý poslanec za EPP-ED[82], Manfred Weber, který měl na starosti přijetí směrnice upravující návrat nelegálních imigrantů do země původu, poznamenal, že Evropa není pro specializované pracovníky tolik atraktivní, a že EU potřebuje hlavně mladé lidi, kteří by přinášeli nové myšlenky a pomáhali by vytvářet nová pracovní místa. Také zmínil často uváděný problém, jak určit, kdo je „vysoce kvalifikovaný"

[79] EurActiv: An EU „Blue Card" for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)
[80] EurActiv: An EU „Blue Card" for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)
[81] EurActiv: An EU „Blue Card" for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)
[82] „European´s People Party – European Democrats" – Evropská lidová strana

migrant, a že kritérium platu, který musí být alespoň trojnásobkem minimální mzdy je příliš nízké. Dále dodal: *„Nová pravidla nesmí vést k dalšímu tlaku na miliony nezaměstnaných v členských státech EU. Pouze členské státy by měly mít právo samy si určit, kolik přistěhovalců budou chtít přijmout.“*[83]

Italský politik a zástupce socialistické strany, Claudio Fava[84] uvedl, že skupina socialistů vítá Modrou kartu pro vysoce kvalifikované migranty, avšak konečný text by měl být více odvážný. Zároveň by měl být držitelům karty umožněn opravdu volný pohyb po celém území Unie. Omezení pohybu by bylo krátkozraké řešení, které by bylo ovlivněno národními zájmy, a které by bylo proti myšlence otevřené, ekonomicky a soutěživě pokročilé Evropy.

Poslankyně Jean Lambert, zástupkyně Velké Británie: *„Modrá karta by měla zaručit, aby se EU stala více atraktivní jako cíl v globálním „boji o talenty“, ovšem Komise riskuje podcenění tohoto faktu.“*[85]

Sergio Carrera z Centra pro evropská politická studia (CEPS) nastínil, že největším problémem bude dohodnout se na minimálním požadovaném platu. Také pochyboval, že Modrá karta bude zaručovat stejný přístup k přistěhovalcům v celé EU a vzhledem k tomu, že každý stát si bude moci stanovit své počet migrantů, které přijme, bude hrozit nárůst diskriminace.

Sverker Rudeberg z Business Europe poznamenal, že žádný členský stát by neměl být znevýhodňován pravidly a všechny země musí mít možnost rozhodnout se o počtu příchozích podle vlastního zájmu. Dále by pak bylo třeba vytvořit jasný postup, který by umožňoval spojování rodin. Rudeberg se vyslovil proti stanovení minimálního platu, který by byl příliš vysoký a automaticky by vylučoval některé lidi bez jakýchkoliv dalších příčin.

Catelene Passchier, zástupkyně Evropské konfederace odborových svazů[86], nastínila možný problém z hlediska prezentace Modré karty: *„Je těžké vysvětlit světu, proč se uchylujeme k přijímání nových imigrantů, když některé členské státy mají samy problém s nezaměstnaností […] Lidé se obávají, že ve vysokých pozicích budou*

[83] EurActiv: An EU „Blue Card“ for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)
[84] Měl na starosti přinášet zprávy o vývoji směrnice týkající se sankcí pro zaměstnavatele ilegálních migrantů
[85] EurActiv: An EU „Blue Card“ for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)
[86] ETUC – European Trade Union Confederation

přistěhovalci, kteří budou placeni méně než občané EU. Je důležité, aby všichni měli stejné podmínky.“[87]

5.2.3 Modrá karta z pohledu potencionálních uchazečů

Pokud mluvíme o zavedení Modré karty, je třeba uvést, jaké silné a jaké slabé stránky viděla v zavedení nového modelu druhá strana, možní uchazeči.

Nandagopal Menon z Indie působící v Holandsku řekl, že v současnosti může držitel schengenkého víza pouze volně cestovat v rámci EU, ovšem není mu již umožněno pracovat či studovat v jiné zemi EU, což podle jeho názoru odrazuje řadu kvalifikovaných migrantů. Proto doufal, že Modrá karta by tento problém mohla vyřešit.

Africký doktorand Todd Charaka, který pracuje jako konzultant v Jihoafrické republice, byl k záměru EU více kritický. Jak americkou Zelenou kartu tak evropskou Modrou kartu považoval pouze za byrokratické překážky, dával by spíše přednost jasným imigračním předpisům. Velkou slabinu viděl v přístupu imigračních úředníků, kteří podle něj „zpochybňují jeho úmysly, proč by případně chtěl žít a pracovat v některé evropské zemi“. Zároveň se mu nezdálo jako dobrá myšlenka, aby ti samí úředníci „lákali“ profesionály a zároveň se snažili regulovat příliv přistěhovalců. Důvod, proč by dal přednost práci v Evropě, byl poměr mezi prací a volným časem, který je v Evropě lepší než v USA.

Zarifa Abbasova z Ázerbájdžánu souhlasila s přijetím Modré karty. Její schválení vnímala pro Evropu jako přínos a možnost získat vědomosti a zkušenosti od lidí, kteří žijí mimo EU. Z hlediska osobního přínosu chválila možnost přicestovat společně s rodinou. Naopak ji znepokojoval fakt, že schválení návrhu může v zemích původu vést k odlivu mozků. *„U nás je například nedostatek doktorů. Pokud odcházejí do zahraničí, měl by se jejich pobyt omezit například jen na tři roky a pak by se měli zase vrátit domů, kde jdou potřební,"*[88] řekla.

Jednou ze zásadních překážek Evropy je jazyková bariéra. Většina potenciálních uchazečů je zvyklá pracovat v angličtině, proto nejčastěji míří právě do USA, kde z tohoto pohledu nenaráží na žádnou překážku. Massajo z Japonska uvedl příklad Itálie,

[87] EurActiv: An EU „Blue Card“ for high-skilled immigrants? Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)

[88] Internetový portál EP: Je pro kvalifikované odborníky trvalý pobyt v Evropě skutečně atraktivní? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/018-41712-315-11-46-902-20081107STO41561-2008-10-11-2008/default_cs.htm, (3.12.2008)

kde studuje. Se svou angličtinou měl značné problémy při začlenění do pracovního prostředí. Z toho důvodu neviděl v Modré kartě jako takové ideální řešení.

Všechny problémy, které tu byly uvedeny by bylo možné odstranit na úrovni celé Unie. To, co zůstává záležitostí jednotlivých členů EU, je otázka nejednotného jazyka, respektive to, v jaké míře občané členských zemí ovládají angličtinu[89].

5.2.4 Možné dopady hospodářské krize na migrační systém EU

Pokračující hospodářská krize ještě více zvýraznila potřebu kvalifikovaných odborníků v EU. Plánované zavedení Modré karty by mělo přinést oživení pro výzkum a vývoj v Evropě, která je v posledních letech svědkem odchodu studentů z těchto oborů do USA a Austrálie.

Richard Portes, výzkumný pracovník z University of London, se obává, že současná krize by mohla ještě více oslabit konkurenceschopnost Evropy. Naproti tomu se ozvaly některé hlasy, že hospodářská krize by naopak mohla přispět k tomu, že studenti, kteří by si za normálních okolností vybrali studium některého z ekonomických oborů, začnou přecházet k oborům zaměřeným na výzkum.

Podle průzkumu agentury Gallup, který byl zveřejněn v listopadu 2008, se 67 % mladých lidí zajímá o přírodní vědy a techniku. Ovšem pouze 19 % uvedlo, že chtějí studovat sociální vědy a dalších 10 %, že se chce zaměřit na přírodní vědy[90].

5.2.5 Vývoj modelu Modré karty v posledních měsících

V listopadu 2008 byla v Evropském parlamentu na návrh německé poslankyně Ewy Klamt přijata upřesňující definice budoucího držitele Modré karty.

Uchazeč o Modrou kartu musí disponovat předem uzavřenou pracovní smlouvou, musí prokázat alespoň pětiletou pracovní zkušenost v daném oboru nebo disponovat vysokoškolským diplomem, který odpovídá bakalářskému stupni studia. Dalším kritériem má být příjem ve výši alespoň 1,7 násobku průměrné hrubé mzdy členského státu, ve kterém si držitel Karty zřídil trvalé bydliště, dále nesmí být plat nižší než plat občana EU na odpovídajícím postu.

O vydání Karty budou moci zažádat i cizí státní příslušníci, kteří již žijí a pracují v EU v rámci jiného režimu. Naopak, Karta by neměla být vydávána žadatelům o azyl a cizím státním příslušníkům, kteří pracují v EU jako sezónní pracovníci.

---

[89] Znalost cizích jazyků je velkou slabinou hlavně ve *Francii*, Španělsku a Itálii

[90] EurActiv: Reserchers: Blue Card to lure skilled labour crucial for R&B. Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/science/researchers-blue-card-lure-skilled-labour-crucial-rd/article-177293, (22.4.2009)

S ohledem na politiku trhu práce mají zaměstnavatelé v členských státech Unie upřednostňovat v první řadě občany EU a v druhé nezaměstnané příslušníky třetích zemí, kteří již legálně pobývají v EU.

Držitel Karty bude moci požádat o povolení k pobytu jeho rodinných příslušníků, přičemž manželovi či manželce držitele Karty bude rovněž umožněno v EU pracovat a daný členský stát jim bude poskytovat sociální zabezpečení. V případě ztráty zaměstnání bude majiteli karty poskytnuta tříměsíční lhůta[91] pro hledání nového zaměstnání.

Jednotlivým členským státům bude ponecháno právo samostatně si určit, kolik Modrých karet budou každoročně vydávat a zároveň nebudou mít povinnost přijmout držitele Karty vydané v jiném členském státě. Ani při splnění všech požadovaných kritérií nebudou mít žadatelé o Modré karty nárok na jejich vydání[92].

V lednu 2008 se Velká Británie rozhodla, že nepřijme a nezavede žádnou ze směrnic týkajících se legální migrace, nezavede tedy ani Modrou kartu. Hlavními důvody tohoto rozhodnutí bylo zavedení nového Bodového systému a neslučitelnost s řízením migrace vzhledem k potřebám národního pracovního trhu. Irská vláda také využila práva opt-out.

Konečně Česká republika upustila od námitek, kdy trvala na tom, že Modrá karta nesmí být zavedena dřív, než budou odstraněny bariéry v zaměstnávání občanů nových členských zemí.

Původní hlasování o přijetí návrhu Modrých karet pro vysoce kvalifikované pracovníky bylo plánované na 8. prosince 2008. K plánovanému hlasování už do konce francouzského předsednictví nedošlo a bylo odloženo na rok 2009.

5.2.6 Srovnání konceptu Modré karty s českým a britským modelem

Vedle modelu Modré karty, jejímž zavedením sledují představitelé EU zvýšení zájmu ze strany odborníků ze třetích zemí o práci v Unii, existují i národní systémy jednotlivých členských zemí, které si kladou podobné cíle.

Ke srovnání jsem si vybrala model české Zelené karty a britský Bodový systém.

[91] Poslanci požadují Komisí navrženou tříměsíční lhůtu prodloužit na šest měsíců
[92] Internetový portál EP: Evropská „modrá karta“ pro vysoce kvalifikované pracovníky. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/018-41713-315-11-46-902-20081107FCS41562-10-11-2008-2008/default_p001c005_cs.htm, (20.4.2009)

Zelená karta České republiky

V lednu 2009 vstoupily v platnost dvě novely (novela zákona o pobytu cizinců na území České republiky a novela zákona o zaměstnanosti), které zavádí v rámci České republiky model Zelené karty.

Česká Zelená karta, podobně jako evropská Modrá karta spojuje povolení k pobytu a pracovní povolení. Její tvůrci si kladli za cíl, aby přilákala odborníky do oborů, které se potýkají s nedostatkem pracovní síly. Zároveň by měla být efektivním prostředkem v boji proti zaměstnávání cizinců načerno – systém má zabránit, aby lidé pracovali bez sociálního a zdravotního pojištění.

Podat žádost o vydání Zelené karty je možné na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí, v Česku jen ve výjimečných případech (např. cizinci, kteří žijí v České republice již dlouhou dobu nebo cizinci, kteří zde vystudovali alespoň střední školu). O udělení karty rozhoduje Ministerstvo vnitra ČR do 30 dnů ode dne podání žádosti.

Zelená karty může být vydávána u pracovních míst, která nebyla obsazena českými občany či občany EU. Pracovní místa, která jsou volná, musí zaměstnavatel nahlásit do veřejně přístupné centrální evidence a pokud nejsou od 30 dnů ode dne nahlášení obsazena, mohou se o ně ucházet žadatelé o kartu[93].

O Zelenou kartu mohou žádat:

- kvalifikovaní pracovníci s vysokoškolským vzděláním a klíčový personál (typ A)
  (zelená karta s platností na tři roky a s možností zažádat o prodloužení)
- pracovníci, kteří mají alespoň výuční list (typ B)
  (zelená karta s platností na dva roky a s možností zažádat o prodloužení)
- ostatní pracovníci (typ C)
  (zelená karta s platností na dva roky)[94]

Platnost Zelené karty může být předčasně ukončena, pokud bude její držitel například pravomocně odsouzen, v žádosti o kartu uvedl nepravdivé informace nebo neplní účel, za kterým mu byla karta vydána apod.

Pokud majitel karty ztratí zaměstnání, nebude mít nárok na pobírání sociálních dávek a podpory v nezaměstnanosti. Do dvou měsíců si musí najít novou práci, která je určena pro držitele Zelené karty. V opačném případě ztratí povolení k pobytu.

---

[93] Internetový portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR: Zelená karta by měla zjednodušit práci cizinců. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/4851, (21.4.2009)
[94] Internetový portál Podnikatel.cz: Česko otevírá náruč cizincům se zelenou kartou. Dostupné z: http://www.podnikatel.cz/clanky/pracovni-trh-otevira-naruc-cizincum/, (21.4.2009)

Zatím není o vydání Zelené karty velký zájem, o úspěchu či neúspěchu modelu bude ale možné mluvit až na konci roku 2009.

5.2.6.2 Bodový systém Velké Británie

Nový Bodový systém pro řízení imigrace (Points-based system for immigration) byl ve Velké Británii zaveden 29. února 2008. Tento nový systém má za úkol zajistit, aby do Velké Británie mohli vstoupit pouze pracovníci a studenti, kteří budou mít vhodnou kvalifikaci nebo budou znamenat pro přijímající zemi přínos. Bodový systém má umožnit efektivnější kontrolu imigračních toků, zastavit zneužívání imigračního systému a rozpoznat nejtalentovanější pracovníky. Velkou předností bodového systému je objektivní přístup s jasně danými kritérii.

Nejprve jsou uchazeči rozřazeni do jedné z pěti „vrstev" (tier) a podkategorií:

1. Vysoce kvalifikované osoby, které budou přispívat k růstu a produktivitě
   (osoby s vysokou kvalifikací, které hledají práci ve Velké Británii, investoři, podnikatelé a osoby, které studovaly nebo stále studují ve Velké Británii)
2. Osoby s kvalifikací v oboru, kde je nutné zaplnit pracovní místa
   (kvalifikované osoby v oboru, zaměstnanci nadnárodních firem působících ve Velké Británii, duchovní představitelé, elitní sportovci a trenéři)
3. Omezený počet méně kvalifikovaných osob, které dočasně zaplní volná pracovní místa
4. Studenti
5. Mladí flexibilní pracovníci, kteří hledají dočasnou práci (musí disponovat pracovním povolením ve Velké Británii na dobu určitou)[95]
   (lidé, kteří budou dočasně pracovat v oblasti sportu a zábavy; pracovníci charitativních a náboženských organizací; pracovníci v rámci mezivládních výměn; lidé, kteří budou pracovat v rámci mezinárodních dohod; mladí lidé z partnerských zemí, kteří si budou chtít zkusit život ve Velké Británii)

Vrstvy 3 a 5 jsou pro migranty pouze dočasnými cestami ke vstupu do Velké Británie.

Na uchazeče v jednotlivých vrstvách jsou kladeny rozdílné podmínky. Body, které zájemci o vstup získávají, mají odrážet jejich schopnosti, pracovní zkušenosti, ale i věk (např. žadatelé ve vrstvách 1 a 2 jsou hodnoceni na základě věku, předchozího nebo

[95] UK Border Agency: The points-based system – How it works. Dostupné z: http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/managingborders/managingmigration/apointsbasedsystem/howitworks, (21.4.2007)

očekávaného příjmu a kvalifikace; zájemci ve vrstvách 2 a 5 musí předložit „certificate of sponsorship“)[96]

[96] UK Border Agency: The points-based system – How it works. Dostupné z: http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/managingborders/managingmigration/apointsbasedsystem/howitworks, (21.4.2007)

6 Hodnocení francouzského předsednictví

Před koncem francouzského předsednictví, 16. prosince 2008, přivítali poslanci Evropského parlamentu Nicolase Sarkozyho ve Štrasburku, aby zhodnotili šestiměsíční působení Francie v čele EU.

I když se Francii nepovedlo naplnit všechny cíle, které si stanovila ve svých prioritách, francouzské předsednictví Radě EU bylo hodnoceno jako velmi úspěšné. Poslanci hodnotili kladně zejména, že se Francie angažovala řešení rusko-gruzinského konfliktu a hospodářské krize. Jako méně vydařené poslanci označili dohodu o klimaticko-energetickém balíčku, jejíž znění nenaplnilo očekávání, a za přílišné snahy předsednictví prosadit ratifikaci Lisabonské smlouvy ve všech členských zemích, a to i na úkor nerespektování záporného výsledku irského referenda.

Jaké bylo francouzské předsednictví podle Nicolase Sarkozyho?

- *rusko-gruzínský konflikt:*

Po začátku konfliktu mezi Ruskem a Gruzií se francouzské předsednictví ihned angažovalo ve vyjednáváních o příměří a o dohodě o stažení vojenských sil. Vyjednávání byla úspěšná a ruské jednotky se stáhly.

- *finanční krize:*

Důležitým momentem bylo, že se Rada EU a Evropská komise převzaly zodpovědnost a podařilo se jim najít společný plán na záchranu evropských bank, se kterým souhlasily všechny členské země. Přijetí tohoto plánu ve finále zabránilo zhroucení evropského bankovního systému.

- *vytvoření Unie pro Středozemí*

- *změna klimatu a energie:*

Při rozpravě o přijetí nového klimaticko-energetického balíčku provázela jednání velice živá debata. Za cenu ústupků byl nakonec jednomyslně přijat kompromis. Francie si dala za cíl, aby bylo přijato řešení, které bude vyhovovat všem a nechtěla *„postavit některé země do situace, kdy by si musely vybrat mezi růstem a ochranou životního prostředí”*[97].

[97] Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

- *imigrační politika a obrana:*

S tímto bodem francouzského předsednictví Nicolas Sarkozy vyjádřil svou velkou spokojenost a zdůraznil, že je velmi důležité, že Evropa má nyní základ pro společnou evropskou imigrační politiku. V otázce obranné politiky Sarkozy poukázal na fakt, že je třeba, aby celá EU 27 chápala, že obranná politika Unie musí doplňovat politiku NATO.

- *Lisabonská smlouva:*

Během půlroku, který byla Francie v čele EU, se podařilo v 25 členských zemích dokončit proces ratifikace Lisabonské smlouvy. Jediné dvě země, kde k ratifikaci nedošlo jsou Česká republika a Irsko. V České republice se čeká pouze na schválení Senátem a podpis prezidenta republiky. V Irsku bude tento proces lehce složitější. Sarkozy se rozhodl přistoupit na požadavek Irska, aby každá země měla svého eurokomisaře, aby Irsku byla ponechána jeho neutralita, fiskální nezávislost a rodinné právo. Nedojde ale k modifikaci Lisabonské smlouvy, ale tzv. „irské protokoly" budou připojeny ke smlouvě při další vlně rozšiřování EU. Pokud budou Irové v novém referendu s těmito protokoly souhlasit, Lisabonská smlouva by mohla být přijata s ročním zpožděním.

Ve svém posledním projevu jako prezident země, která je v čele EU, Sarkozy řekl: *„Pro Evropu je jednodušší mít velké ambice než malé, protože jenom velké projekty mají tu sílu překonat národní sobectví."*[98]

Jak viděli francouzské předsednictví poslanci v Evropském parlamentu?:

Francouzský europoslanec Joseph Daul za EPP-EP jménem své politické frakce vzdal *„hold francouzskému předsednictví, že se mu podařilo vytvořit skutečně politickou Evropu"*[99]. Hlavně pak chválil francouzské úsilí, díky kterému si evropská imigrační politika a energeticko-klimatický balíček získali celosvětový respekt, a úsilí s jakým Francie napomáhala celounijnímu řešení hospodářské a finanční krize.

[98] Internetový portál EP: MEPs debate the French Presindecy with Nicolas Sarkozy. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_en.htm, (22.3.2009)

[99] Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

Martin Schulz za PES z Německa uvedl, že *„francouzské předsednictví změnilo hodně věcí a jeho bilance nebyla vůbec špatná“*[100] Za velký úspěch přitom označil klimaticko-energetický balíček.

Brit Graham Watson z ALDE ocenil francouzský energický, entusiastický a kreativní přístup k předsednictví – zvláště otázku ratifikace Lisabonské smlouvy a klimaticko-energetický balíček. Bod, se kterým nesouhlasil, bylo poskytování emisních povolenek skleníkových plynů velkým společnostem, které má i nadále probíhat z velké části zdarma.

Naopak velmi kritický byl francouzsko-německý poslanec Daniel John-Bendit z frakce zelených. Upozornil na to, že francouzské předsednictví nebylo zásadové a často měnilo své postoje. Využívalo Evropský parlament k prosazování svých cílů a podobným způsobem snižovalo pravomoci Evropské komise.

Další francouzský zástupce Francis Wurtz (GUE/NGL) zastával názor, že Evropská unie si zapamatuje francouzské předsednictví zejména kvůli *„neobvyklému stylu předsedy Evropské rady, díky kterému pronikla politika i do oblastí, kde normálně není“*[101]. Na rozdíl od předchozích poslanců, kteří francouzské předsednictví spíše chválili, se Wurtz domníval, že klimaticko-energetický balíček není možné označovat za příliš velký úspěch, protože velké podniky nebudou nuceny dodržovat ekologické závazky a Evropa nebude schopna splnit cíle, které si určila. A při řešení hospodářské krize se nepodařilo najít ideální východisko.

Nigel Farage z Velké Británie (IND/DEM) prohlásil, že problémem současné EU je nedostatek demokratičnosti. Jako příklad uvedl, že některé členské země odmítají respektovat výsledek irského referenda.

Italská poslankyně Cristina Muscardini za UEN chválila odvahu, kterou Nicolas Sarkozy prokázal při řešení konfliktu v Gruzii a hospodářské krizi. Také zdůraznila, že: *„Francouzské předsednictví postavilo politiku opět do centra diskuse a učinilo z Evropy střed politiky.“*[102]

---

[100] Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

[101] Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

[102] Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

Závěr

Ve své práci jsem se zabývala vybranými prioritami posledního francouzského předsednictví v Radě EU. Toto předsednictví bylo vnímáno mezi představiteli jednotlivých členských zemí převážně pozitivně. Kladně bylo hodnoceno zejména vyjednávání Nicolase Sarkozyho v průběhu gruzinsko-ruského konfliktu a dosažení kompromisu při projednávání energeticko-klimatického balíčku. Samotná Francie považovala jako největší úspěch přijetí Evropského imigračního a azylového paktu a založení Unie pro Středozemí. Ovšem tento posun v evropské imigrační politice zůstal bez významnějších komentářů ostatních členů EU 27.

Francie patří již odedávna mezi přední imigrační země v Evropě. První vlna imigrantů přišla do Francie již v období průmyslové revoluce. Ovšem první francouzský imigrační zákon byl přijat až v roce 1945. Poté se v průběhu 20. století střídaly snahy zabránit příchodu nových přistěhovalců se snahami o otevření hranic. Poslední kapitola vývoje francouzské imigrační politiky je spojena se současným prezidentem Nicolasem Sarkozym. První restriktivní zákony z jeho pera byly přijaty v letech 2002 a 2003. Další zatím poslední verze z roku 2006 přišla v reakci na nepokoje na francouzských předměstích z podzimu 2005.

Bývalý francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing v červnu 2005 řekl: *„Kde je dnes Francie, jež kdysi přicházela do Evropy s tak zásadními návrhy, jako byla společná měna nebo výběr poslanců Evropského parlamentu všeobecným hlasováním.“*[103] Nicolas Sarkozy se při sestavování priorit pro francouzské předsednictví těmi slovy zřejmě inspiroval, protože Francie si dala za cíl, aby byl během jejího předsednictví položen základ společné evropské imigrační politiky. Těmito základními prvky měl být *Evropský imigrační a azylový pakt* a *model Modré karty*. A právě poslední verze francouzského imigračního zákona měla sloužit jako jejich stavební kámen.

Jaké můžeme tedy najít společné body francouzského imigračního zákona, Evropského imigračního a azylového paktu a konceptu Modré karty? Všechny tyto tři legislativní prvky mají společný *ekonomický* cíl. Účelem není zvýšit francouzskou či evropskou populaci, ale dávat přednost migrantům s ekonomickým potenciálem a tím zvýšit konkurenceschopnost EU vůči USA, Kanadě a Austrálii. Dále všechny tři *podporují legální migraci* a zároveň *bojují proti migraci nelegální*.

[103] MŰLLER, Z.: Prezidentské volby ve Francii: sázka na reformu. In *Mezinárodní politika* 6/2007, str. 4-6. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (11.3.2009)

V dalších aspektech si evropský Pakt a model Modré karty berou za vzor pouze určité body z francouzského imigračního zákona.

V Evropském imigračním a azylovém paktu měly být původně zahrnuty *Smlouvy o přijetí a integraci*, které musí v současné době migranti přicházející do Francie povinně podepisovat. Ty byly však řadou členských zemí EU odmítnuty. Další francouzské prvky však v Paktu zůstaly – znalost jazyka přijímající země a povinná integrace do společnosti (tzn. přijmout národní identitu přijímající země).

Společnými body francouzského imigračního zákona a Modré karty jsou *omezení pobytu* na území Francie (3 roky) a EU (2 roky) a *možnost obnovení povolení k pobytu*. Dále se v souvislosti s oběma prvky legislativy mluví o snaze co nejvíce *zmírnit odliv mozků* ze zemí původu. Toto zmírnění by měly podpořit projekty na podporu rozvoje zemí původu, tvorba nových pracovních míst v citlivých odvětvích a odvětvích náročných na pracovní sílu a tzv. *cirkulační migrace* (podpora návratu migrantů do zemí původu). V čem se naopak francouzský a evropský model liší, je postoj ke slučování rodin. Zatímco francouzský imigrační zákon si kladl za cíl přechod od „trpěného“ k „výběrovému“ přistěhovalectví (tzn. snižování počtu imigrantů, kteří by přicházeli z důvodu slučování rodin), model Modré karty možnost příchodu celých rodin do EU podporuje.

Evropský imigrační a azylový pakt byl přijat členskými zeměmi EU poměrně hladce. Až na zařazení *Smluv o přijetí a integraci* nedošlo k závažnějším neshodám při jeho projednávání. Kladl si za cíl, aby se z EU nestala nedobytná pevnost, nebo naopak, aby se z ní nestal ráj pro ilegální imigranty. Zároveň by měla v budoucnu zabránit zavádění kontroverzních opatření některých členských zemí.

Zavedením Modré karty EU sleduje společný zájem, chce zvrátit současný trend – Evropa není v konkurenci se zámořskými zeměmi dostatečně atraktivní pro odborníky z rozvojových zemí. Proto se zástupci EU rozhodli, že musí najít řešení, díky kterému by do Evropy nalákali kvalifikované pracovníky. A tím se má v budoucnu stát Modrá karta. Její koncept byl inspirován americkou Zelenou kartou, ovšem obsahuje víc restriktivních prvků:

- na rozdíl od amerického modelu, *nedává držiteli statut trvalého pobytu*
- má kratší platnost – namísto deseti let, *pouze dva roky*

- klade více požadavků na uchazeče – *předem sjednaná pracovní smlouva alespoň na jeden rok, vysokoškolské vzdělání (alespoň tři roky)* nebo *pětiletá praxe v oboru, plat ve výši alespoň 1,7 násobku průměrného hrubého platu dané země* – americký model si žádné z těchto podmínek neklade
- je určen užší skupině lidí než americká Zelená karta
- nezaručuje úplně volný pohyb v rámci EU, protože držitel Karty musí počkat *18 měsíců od příchodu do EU, než se bude moct přestěhovat do další členské země*, a ani k tomu nemusí dojít, protože členské země si vymohly pravomoc rozhodovat, zda přijmou pracovníky do určitých oborů, i když jsou držiteli Modré karty vystavené v jiném členském státě; kromě toho, Velká Británie a Irsko se rozhodly, že model Modré karty do svých imigračních politik nezahrnou
- držitelé Karty mohou být z EU vyhoštěni, pokud si *do 3 měsíců od ztráty zaměstnání nezajistí práci novou*

Posledním handicapem Modré karty vůči americké Zelené je jazyková bariéra. Body, které jsem uvedla výše je možné odstranit, ovšem problém nejednotného evropského jazyka bude možné odbourat jen velmi těžko. Řešením by byl apel na vzdělávací systémy jednotlivých členských zemí (zejména státy jižní a východní Evropy), aby byla více podporována výuka angličtiny ve školách.

Jedinou výhodu, kterou má držitel Modré karty oproti majiteli americké Zelené, je možnost přistěhovat se do EU se svou rodinou. Manželům a manželkám by bylo také umožněno pracovat a daný stát by jim poskytnul sociální zabezpečení.

Slabinou Modré karty je, že při tvorbě návrhu a především při jeho pozdějších projednáváních byl *„zohledňován etický dopad na země původu a demokratický způsob řízení EU“*. Americká Zelená karta je udělována na základě jednoduchých podmínek a nabízí široké možnosti jejím držitelům. Při jejím vytváření nebylo nutné brát ohled na požadavky všech členských států a nebyl zvažován její dopad na země, ze kterých žadatelé o Kartu přijdou.

Závěrem je ale nutné podotknout, že rozhodnutí o emigraci je vždy především osobní rozhodnutí jednotlivce a proto může být pouze částečně regulováno. Další otázkou je, v jaké míře bude evropská Modrá karta schopna nalákat zahraniční specialisty, protože, jak z výše uvedeného vyplývá, v porovnání s americkou Zelenou kartou jsou požadavky pro potencionální držitele Modré karty přísnější a výhody méně zajímavé.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura, odborné studie, časopisy

- EICHLER, Jan: Nepokoje ve Francii na konci roku 2005. In *Mezinárodní politika* 1/2006, str. 31-33. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2006/MP012006.pdf, (12.3.2009)

- EICHLER, J.: Sarkozy a evropská integrace. In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 17-18. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (18.3.2009)

- KOSCHIN, F. (2005): Kapitoly z ekonomické demografie. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0959-8. Str.41-43

- MŰLLER, Zdeněk: Prezidentské volby ve Francii: Sázka na reformu. In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 4-6. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (14.3.2009)

- PITROVÁ, Markéta, KANIOK, Petr: Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma.In *Mezinárodní vztahy*, 2005/3, str.5-23. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/Mezinarodni%20vztahy/Archiv/2005/kompletniMV032005.pdf, (17.3.2009)

- PITROVÁ, Markéta, KANIOK, Petr: Předsednictví: Vrcholem rad v EU. In *Česká politika v Evropské unii. Evropský integrační proces a zájmy České republiky*. Masarykova univerzita. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/6/1829-politologicky_ustav.pdf, (17.3.2009)

- SITEK, Pavel: Imigrace jako politický argument a francouzské prezidentské volby 2007, In *Mezinárodní politika* 06/2007, str. 9-12. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2007/MP062007.cel%E9.pdf, (14.3.2009)

- STOJANOV, Robert, NOVOSÁK, Jiří, DROBÍK, Tomáš, SIWEK, Tadeusz: Migrace jako globální fenomén. In *Mezinárodní politika* 10/2006, str. 15-17. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2006/MP102006.pdf, (15.3.2009)

- *The Economist*, 6. 5. 2006. Vol. 379. Iss. 8476. Europe: Let the skilled come, France and immigration, str. 47

- UHEREK, Zdeněk: Migrace: historie a současnost. In *Mezinárodní politika* 10/2003, str. 4-5. Dostupné z: http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2003/MP102003.pdf, (15.3.2009)

Dokumenty

- CARRERA Sergio, GUILD Elspeth: The French Presidency´s European Pact on Immigration and Asylum. Dostupné z: http://www.libertysecurity.org/IMG/pdf_The_French_Presidency_s_European_Pact_on_Immigration_and_Asylum.pdf, (17.4.2009)

- Eurostat: Acquisition of citizenship. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,39140985&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=detailref&language=en&product=REF_TB_population&root=REF_TB_population/t_popula/t_migr/tps00024, (20.4.2009)

- Eurostat Yearbook 2006-2007: Population. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-CD-06-001-01/EN/KS-CD-06-001-01-EN.PDF, (25.2.2009)

Internetové zdroje

- BBC News: EU „Blue Card“ to target skilled. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7057575.stm, (3.12.2008)

- BARŠOVÁ, Andrea: Francie chce změnit přistěhovaleckou politiku – Francouzský parlament schválil novou imigrační strategii Nicolase Sarkozyho. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957017, (21.2.2009)

- BOCIÁNOVÁ, Kateřina: Francouzské předsednictví EU. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/45/740/clanek/francouzske-predsednictvi-eu/, (20.3.2009)

- DANIELOVÁ, Kateřina: Imigrační politika Francie se zaměřením na současnou situaci. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957389, (13.3.2009)

- EurActiv: 56 % Evropanů chápe ekonomickou nutnost imigrace občanů z třetích zemí. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/socialni-politika/clanek/56-procent-evropan-chpe-ekonomickou-nutnost-imigrace-oban-z-, (29.1.2009)

- EurActiv: An EU „Blue Card“ for high-skilled migrants. Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/socialeurope/eu-blue-card-high-skilled-immigrants/article-170986, (2.12.2008)

- EurActiv: Bezpečnostní politika EU: po ambiciózních Francouzích přijde útlum. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/bezpecnostni-politika-eu-po-ambicioznich-francouzich-prijde-utlum-005326, (23.3.2009)

- EurActiv: EU chce posílit svou migrační politiku. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/eu-chce-poslit-svou-migran-politiku, (29.1.2009)

- EurActiv: Le pacte sur l´immigration et l´asile. Dostupné z: http://www.euractiv.com/fr/mobilite/pacte-europeen-immigration-asile/article-175521, (3.12.2008)
- EurActiv: Optimismus vládl summitu EU – Středomoří. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/clanek/optimismus-vladl-summitu-eu--stredomori, (22.3.2009)
- EurActiv: Pro Francii je evropská integrace prioritou. Dostupné z: http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu/clanek/pro-francii-je-evropska-integrace-prioritou, (18.3.2009)
- EurActiv: Reserchers: Blue Card to lure skilled labour crucial for R&B. Dostupné z: http://www.euractiv.com/en/science/researchers-blue-card-lure-skilled-labour-crucial-rd/article-177293, (22.4.2009)
- Euroskop: Co je to předsednictví. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/810/sekce/co-je-to-predsednictvi/, (17.3.2009)
- Euroskop: Francie (1.7. – 31.12.2008). Dostupné z: http://www.euroskop.cz/8426/sekce/francouzske-predsednictvi-1-7---31-12-2008/, (21.3.2009)
- Euroskop.cz: Priority ČR, Francie, Švédska: Energetika a klima. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/38/9127/clanek/priority-cr-francie-svedska-energetika-a-klima/, (24.3.2009)
- Euroskop.cz: Program tria Francie, Česká republika a Švédko. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/112/sekce/ceske-predsednictvi-eu-2009/, (24.3.2009)
- GRILL, Jan: Nepokoje ve Francii: etnický konflikt, bouře v ghettech, projev nárůstu radikálního islamismu, selhání multikulturalismu či pád francouzského modelu integrace? Ani jedno, tvrdí Wacquant. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1955162, (21.2.2009)
- Institut François Mitteranda. Dostupné z: http://www.mitterrand.org/Francois-Mitterrand-l-europeen.html, (18.3.2009)
- Internetový portál EP: Evropská „modrá karta“ pro vysoce kvalifikované pracovníky. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/018-41713-315-11-46-902-20081107FCS41562-10-11-2008-2008/default_p001c005_cs.htm, (20.4.2009)
- Internetový portál EP: Jak řešit problém stárnoucího obyvatelstva v Evropě? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20070921STO10548+0+DOC+XML+V0//CS, (3.12.2008)

- Internetový portál EP: Je pro kvalifikované odborníky trvalý pobyt v Evropě skutečně atraktivní? Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/018-41712-315-11-46-902-20081107STO41561-2008-10-11-2008/default_cs.htm, (3.12.2008)

- Internetový portál EP: MEPs debate the French Presindecy with Nicolas Sarkozy. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_en.htm, (22.3.2009)

- Internetový portál EP: Poslanci EP s Nicolasem Sarkozym o bilanci francouzského předsednictví. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/004-44609-350-12-51-901-20081216IPR44608-15-12-2008-2008-true/default_cs.htm, (25.4.2009)

- Internetový portál EP: Zpráva Evropského parlamentu ze 17. září 2007 o plánu politiky v oblasti legální migrace. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2007-0322&language=CS&mode=XML, (25.3.2009)

- Internetový portál francouzského předsednictví – logo francouzského předsednictví: http://www.eu2008.si/en/News_and_Documents/Press_Releases/June/0601www_2008_fr.html, (22.2.2009)

- Internetový portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR: Zelená karta by měla zjednodušit práci cizinců. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/4851, (21.4.2009)

- Internetový portál Podnikatel.cz: Česko otevírá náruč cizincům se zelenou kartou. Dostupné z: http://www.podnikatel.cz/clanky/pracovni-trh-otevira-naruc-cizincum/, (21.4.2009)

- Internetový portál prezidenta Francouzské republiky: http://www.elysee.fr/lepresident/, (22.2.2009)

- KAVANOVÁ, Klára: Evropský pakt o migraci a azylu – společná imigrační pravidla pro členské země EU. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2123505, (15.4.2009)

- SEIDLOVÁ, Markéta: „Chceme mosty, ne zdi“ : Občanský summit o migraci. Dostupné z: http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/index.shtml?AA_SL_Session=ab49026223c274b5ec07613fc8e559e8&nocache=invalidate&sh_itm=f8590a1120842e461a6d504f7f436058&sel_ids=1, (18.4.2009)

- UK Border Agency: The points-based system – How it works. Dostupné z: http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/managingborders/managingmigration/apointsbasedsystem/howitworks, (21.4.2009)

- VORLÍČEK, Petr: Gandalovič: Prioritou českého předsednictví je odstraňování bariér. Dostupné z: http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=270&typ=1&val=42172&ids=2515, (23.3.2009)